

veto

nummer 24

15 maart 1999

Jaargang 25 - 1998-1999

afgifte : Leuven X
(weekblad - verschijnt niet van
juni tot augustus)

Belgie-Belgique
P.B.
3000 Leuven 1
2/2817

**Medicadebat over
gezondheidszorg**

p. 3

**Middelpunt:
Kansarmoede**

pp. 7-10

**Stuc binnenkort
naar Arenberg**

pp. 12-13

MLB, SJW, ALS en Kommitee tegen Uitwijzingen niet erkend

Vier vrije verenigingen niet langer gesubsidieerd door studentenbeweging

In de Algemene Vergadering van Kringraad — een geleding van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie Loko — besliste afgelopen vrijdag welke vrije verenigingen al dan niet subsidies krijgen van de studentenbeweging. Na de heisa van vorig jaar werd de erkenningsprocedure beter uitgewerkt. Zo kunnen de afgewezen verenigingen dit jaar voor het eerst beroep aantekenen tegen de beslissing van Kringraad. Een mogelijkheid waarvan alvast de Marxistisch-Leninistische Beweging (MLB) gebruik zal maken.

Grosso modo beantwoordt een vrije vereniging aan de subsidiecriteria als het een actieve, democratische en vrije studentenbeweging met een maatschappelijk doel betreft die de verschillende verklaringen van de mensenrechten onderschrijft. Bovendien moet ze minstens een jaar actief zijn en de vrije keuze laten als ze leden werft. Tegen de erkenning van deze verenigingen kunnen kringen of individuen een schriftelijke klacht indienen op basis van de genoemde criteria. Tegen het Katholiek Vlaams Hoogstudenten Verbond (KVHV) werd dit jaar zo'n klacht ingediend. Dergelijke klachten worden besproken op de twee adviescommissies die de erkenningsaanvraag navloeren aan de hand van de zeven criteria. De eerste commissie opereert binnen de schoot van Kringraad, de tweede bestaat uit de vrije verenigingen die het jaar ervoor erkend werden. Beide commissies brengen advies uit aan de Algemene Vergadering van Kringraad, die stemt over de aanvragen. De klacht tegen het KVHV bijvoorbeeld werd door beide commissies niet voldoende geacht, het KVHV kreeg twee positieve adviezen die door de AV werden bevestigd.

Zes verenigingen gingen met een verdeeld advies naar de AV, waar ze zich konden verdedigen. Daarvan werden uiteindelijk Los Buenos en Wetswinkel goedgekeurd. De Aktief Linkse Studenten (ALS) werden vooral ondervraagd over hun onvollgde dossier. Bij het Kommitee tegen Uitwijzingen wilde de werkgroep meer uitleg over de band met Los Buenos. Het Kommitee doet aan bewustwording over het vluchtelingenprobleem, onder meer

Leuven als een klein Los Angeles? Binnen twee jaar zal de sublieme blik vanaf het Arenberginstituut over de Dijlevallei ook naar binnen toe een soortgelijke sensatie opleveren. Maar dan wel met veel mensen en minder wolken. Architect Willem-Jan Neutelings verbouwt het instituut in opdracht van Stuc en Klapstuk tot een huis voor meerlagig leven, een kleine stad in de stad, een Wonderland voor Alice. Rarara, wat zit er achter het deurtje? Kijk snel op pagina's twaalf en dertien. (foto Joost Helsens)

door actie te voeren, en geeft advies aan vluchtelingen. Het Kommitee moest zich verdedigen tegen opmerkingen als zou het de sans-papiers aanzetten tot geweld bij hun uitwijzingen. Ze zouden ook meege werkt hebben aan de actie bij het gesloten centrum 127bis in Steenokkerzeel, waarbij sans-papiers bevrijd werden. Het Kommitee ontkende beide aantijgingen.

Zowel bij ALS als bij het Kommitee is de niet-subsidiëring hoogst verrassend, want het komt erop neer dat het Kommitee afgewezen is op basis van louter geruchten. Het principe dat iemand onschuldig is tot het tegendeel bewezen is, werd door de AV even overboord gegooid. Ook bij ALS kon geen enkele kring die tegen stemde haar beslissing duidelijk formuleren. De Socialistische Jongerenwacht (SJW) is een revolutionair-socialistische jongerenorganisatie. De AV wilde duidelijkheid over het al dan niet gewelddadige karakter van de bewe-

ging. David Dessers van SJW zei dat de vereniging werkt met sociale mobilisatie, ludieke acties, vorming en een krantje. Daarbij zorgde vooral het gebruik van de term 'sabotage' door SJW voor onenigheid met de vergadering. Op de vraag of SJW achter de gewapende wereldrevolutie staat — de beweging heeft immers Trotskistische wortels — antwoordde Dessers negatief. Het enige wat SJW zegt te willen doen, is aanstippen dat er in de wereld conflicten optreden waarin het niet de hand wil hebben, maar waarin het wel duidelijk positie kiest.

Net zoals vorig jaar krijgt ook de Marxistisch-Leninistische Beweging, de jongerenbeweging van de extreemlinkse Partij van de Arbeid, geen subsidies. De discussie daarover gaat dan vooral over de mate waarin de MLB de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) onderschrijft. MLB spiegelt zich namelijk

aan de Sovjetunie, waar in de grondwet stond dat de mensenrechten ondergeschikt zijn aan de politieke of economische belangen van de staat. Clo Cornelissen van MLB verdedigde de beweging door te stellen dat men leert uit zijn fouten, en dat MLB dus niet achter die stelling staat. Een heikel punt is ook de vraag of MLB zich kan vinden in het feit dat in het kommunistische systeem doden gevallen zijn. Cornelissen ging in op het opbod en stelde dat er in de vrije markteconomie ook doden vallen, en dat er bij de Franse Revolutie bijvoorbeeld ook veel mensen gedood zijn.

MLB gaat in elk geval in beroep na de afwijzing van haar subsidieaanvraag. Geert Asman van MLB: "Er zijn weinig argumenten ingebracht tegen de verenigingen die afgewezen werden. Alles werd heel gehouden. Er is niet gezegd: 'wij wijzen jullie af op basis van dit argument en dit is het bewijs ervoor'. Vast staat in elk geval dat het dossier van Loko tegen de niet-gesubsidieerde

verenigingen duidelijker gemotiveerd zal moeten zijn als die verenigingen gebruik maken van de nieuwe beroepsprocedure bij de Raad voor Studentenvoorzorging.

Benny Debruyne

De erkende vrije verenigingen zijn dit jaar: de Christendemokratische Studenten (CDS), Los Buenos, Tegenstroom, Werkgroep Democratisch Onderwijs (WDO), Secura Forum, het Katholiek Hoogstudenten Verbond (KVHV), de Roze Drempele, de Kring voor Internationale Betrekkingen en de Wetswinkel.

Uitnodiging

Volgende week dinsdag, 23 maart om 19 uur vindt de jaarlijkse Algemene Vergadering van ACCO plaats. Bij deze nodigt Sociale Raad alle studenten-aandeelhouders uit. De kursusedienstverantwoordelijken van de Leuvense fakulteitskringen en iedereen die in de cursusproblematiek geïnteresseerd is, worden extra aangemoedigd om op deze vergadering aanwezig te zijn.

De vergadering vindt plaats in het Pedagogisch Instituut: Vesaliusstraat 2, 3000 Leuven, derde verdieping (afdeling didaktiek). Verget je aandeel zeker niet!

GROEP T

INGENIEURS MET VISIE

TECHNOLOGISCHE HOGESCHOOL LEUVEN

Campus Vesalius • Vesaliusstraat 13 • 3000 Leuven • Telefoon 016/30 10 30 • Fax 016/30 10 40 • E-mail groep@groept.be

lezersbrieven

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven en moeten vóór vrijdagmiddag 16.00 u binnen zijn, liefst op diskette of via e-mail veto@veto.student.kuleuven.ac.be.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten-)kwaliteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 2400 tekens (spaties inbegrepen, wat overeen komt met ± 1,5 getikte bladzijde met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Gentse studentenraad

Graag wens ik te reageren op het artikel 'Standpunt Gentse studenten en universiteit' in Veto 23. Veto schrijft daarin dat de

studenten in de studentenraad — als beeld van de studenten — in hun mening en niet te fel mogen afwijken van de universiteit zelf. Voor zover ik weet, haalt u deze informatie van de medewerker van de studentenvertegenwoordigers van de raad van beheer van de Gentse universiteit. Hij verzekert mij dat hij dit helemaal niet heeft gezegd heeft, of dat er in elk geval een erg

foutieve interpretatie aan zijn woorden is gegeven. Ik laat in het midden hoe dat zinnetje in het artikel is terechtgekomen.

In ieder geval: de Gentse studentenraad (GSR) is in haar standpunten gezinsgebonden aan wat de universiteit zegt. Wanneer er een meerderheid binnen de GSR een bepaald standpunt aanhangt, dan is dat een GSR-standpunt. Door onze structuur, waarin studentenvertegenwoordigers op alle niveaus zitten, proberen we ervoor te zorgen dat de meningen van alle studenten van de universiteit aan bod komen.

Met betrekking tot het vluchtelingenstandpunt is het juist dat het GSR-standpunt voorzichtiger is. Hier speelde bovenvermeld pluralisme: de meningen binnen de GSR waren verdeeld. Bovendien heeft de GSR zich door omstandigheden (semesterexamens) pas erg laat over dit probleem gebogen, waardoor we door de feiten al gedeeltelijk achterhaald waren.

Mark Oosterlinck, voorzitter GSR

vrije tribune

De vrije tribune kan bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven en moeten vóór vrijdagmiddag 16.00 u binnen zijn, liefst op diskette of e-mail veto@veto.student.kuleuven.ac.be.

De vrije tribune staat open voor iedere persoon of organisatie met redelijke argumenten en standpunt verdediger of een gefundeerde mening formuleert. Het standpunt kan vrij aangebracht worden. De Persoon of organisatie is volledig verantwoordelijk en aansprakelijk voor de inhoud en kan slechts één maal per jaar een vrije tribune krijgen. De vrije tribune wordt steeds onderdrukt met naam, studiejaar en volledig adres, en is onder geen beding anoniem.

Eventuele reacties op een vrije tribune worden uitsluitend gegeven via lezersbrieven.

De vrije tribune wordt ofwel integraal ofwel niet gepubliceerd en is niet langer dan 7.000 tekens (spaties inbegrepen, wat overeenkomt met ± vier getikte bladzijden met dubbele interlinie). De redactie behoudt zich het recht voor de vrije tribune niet te plaatsen als aan de criteria van redelijke argumentatie, een standpunt en gefundeerd zijn niet strikt voldaan wordt.

Studentenvertegenwoordiging

Dat Loko, de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie, 27.000 Leuvense studenten vertegenwoordigt, is een angstig onbevraagde illusie. Ten gevolge van een structureel probleem van participatie kan Loko bezwaarlijk representatief genoemd worden. Wat de participatie betreft zijn er twee soorten pijnpunten: ten eerste kan men het aantal kringen al jaren sowieso geen deel uit van Loko; ten tweede — en dit is m.i. op lange termijn het gevaarlijkst — komen de vertegenwoordigers van de andere kringen vaak niet opdagen of zitten ze er op een algemene vergadering (A.V.) gewoon voor minder dan spekulatie en bonen bij.

Dat de meeste geleidingen slechts functioneren bij gratie van een aantal zeer gemotiveerde mensen die echter zo goed als niets (meer) met de kringen te maken hebben ('losse medewerkers' heten ze bij Spora, akademische raders bij Krija, gewoone 'idealisten' bij Portulaca) is zowel een gelukkige als een spijtige noodzaak. Gelukkig omdat we blij mogen zijn dat zonder hun inzet er van Loko niet veel meer zou overblijven. Spijtig omdat van de initiële en statutaire representativiteit geen sprake (meer) is. De enige — en zeker voor onderwijsmateriaal van Kringraad de facto tot een formaliteit geworden — restant van het konstitutief vertegenwoordigingsprincipe is de Algemene Vergadering. Het 'grote werk' is dikwijls al lang voor het begin van de A.V. verricht door de niet-kringvertegenwoordigers.

Deze voorbereiding is natuurlijk noodzakelijk en gebeurt meestal ook degelijk. Maar de praesidiumafgevaardigden hebben er hierdoor dikwijls niets meer aan toe te voegen. Ze zijn daarenboven ook zo zavel minder op de hoogte, hebben veel minder tijd om er zich intens mee bezig te houden. (Ook hier speelt het katalyserende effect van de vicieuze sirkel: een gebrekkige inbreng van de leden van de vergadering dwingt tot een exhaustieve voorbereiding, een exhaustieve voorbereiding ontmoedigt participatie.) Zoals altijd is unikaal denken ook hier uit den boze. Hoever de inbreng van kringvertegenwoordigers gaat, is uiteraard afhankelijk van hun eigen motivatie, hun ondwingbare participatiebereidheid en hun verhalende oergerechtigdheid. Maar om te vermijden dat binnen onafzienbare tijd Loko uit niets zou bestaan dan een vijftiental gedrevene die op geen andere basis kunnen steunen dan op de papieren representativiteit uit de Loko-statuten, kunnen een aantal elementen worden 'aangepast'.

Het centraal vertrekpunt voor deze aanpassingen is Kringraad, de opvallend het minst ge-

problematiseerde geleiding binnen Loko. Kringraad is in een aantal opzichten een geval apart. Kringraad behandelt het beleid van de KU Leuven en de onderwijsinstemata, iets wat elke student zonder uitzondering aanbelangt, of die student dat nu wil en weet, of niet. Niet elke student doet mee met de activiteiten van bijvoorbeeld Sportraad, en als die dat wel doet, kiest hij/zij daar bewust voor. Hiernaast komt een zeer onduidelijk afgebakend en gedifferentieerd geheel van onderwerpen aan bod. De leden van de A.V. zijn de praesides en de onderwijsvertegenwoordigden (in andere raden zitten enkel degenen die zich ook binnen de kring met het onderwerp bezighouden). De Kringraadvoorzitter is de enige voorzitter die af en toe in rechtstreeks contact met de rektor komt.

Kringraad onderscheidt zich misschien het meest door het feit dat zij schijnbaar niets concreets bewerkstelligt: een exemplaar van Veto is tastbaar, Ithaka is een voelbare realisatie, de 24-Uurloop is inderdaad de meest overkoepelende activiteit. Op een A.V. van Kringraad wordt niets georganiseerd, Sora steekt toch wel eens een 'ludieke actie' in elkaar en er wordt in het beste geval gediscussieerd om "tot een standpunt te komen waarmee we naar buiten kunnen treden".

Waartoe bestaat deze geleiding dan? Zij houdt — via de vertegenwoordigers op Akademische Raad — de beleidsmensen van onze universiteit in bedwang. Zij verdedigt de student tegen de hoge inschrijvingsgelden, tegen niet rationeel maar economisch beaurgundeerde onderwijsvormingen en oent hiertoe eventueel via de pers druk uit. Kringraad — zowel dual in opdracht als in samenstelling — vervult dus een zeer belangrijke, elke student aanbelangende taak.

Deze Kringraad nu, wordt best ontbonden.

Twee nieuwe geleidingen moeten in Loko worden ingepaald. Ten eerste een *Onderwijsraad*, samengesteld door de onderwijsvertegenwoordigers — als de praesides en onderwijsverantwoordelijke één en de zelfde persoon is, zelt die persoon hier niet in haar of zijn functie van praesides — van de kringen, door de onderwijsspecialisten van de Onderwijsraad van de KU Leuven (om spraakverwarring te vermijden kan misschien voor de Loko-Onra een andere naam worden gezocht) en de studentenvertegenwoordigers van Akademische Raad. Deze *Onderwijsraad* — waarin het onderscheid grote en kleine kring behouden blijft — neemt het belangrijkste deel over: het onderwijsbeleid van de KU Leuven van de werking van de huidige Kringraad.

Als tweede nieuwe en eerste bijzondere gele-

iding stel ik een *Koördinatieraad* voor. Deze raad bestaat uit alle praesides van de kringen, alle voorzitters en eventueel vrijgestelden van de andere geleidingen en de hoofdredacteur van Veto. Ik hoor al heel wat mensen moord en brand schreeuwen, gewag makend van 'Superraad', bang voor usurpatie en machtswellust, identiteits- en vrijheidsverlies van de verschillende geleidingen. Maar vrees niet. Een aantal beveiligingsmechanismen moeten voorkomen dat er werkelijk sprake kan zijn van 'diktatoriale neigingen'. De A.V. van deze raad wordt beurtelings voorgezeten door één van de voorzitters van de andere geleidingen. De stemgerechtigden zijn de praesides en alleen de praesides van de kringen, één stem per kring dus. Niemand kan eksklusief en ekshaustief deze Raad ekstern vertegenwoordigen.

Wat is nu precies de taak, de functie van deze Raad? De Koördinatieraad mag geen inhoudelijke beleidsvrijheid van een differentiatie tussen de geleidingen in de weg staan, geen dekmantel zijn voor hiërarchisch toezicht. De primaire bestaansreden van de Koördinatieraad bestaat in de bevordering van de communicatie en coördinatie tussen de verschillende LOKO-geleidingen onderling, tussen de geleidingen en de kringen onderling.

Deze coherentiegeneratie tussen de samenstellende delen van Loko, zowel op macro- als op microniveau, moet de basis zijn van een grotere bekendheid bij de student, een steviger slagkracht naar de universitaire overheid toe en een gewaardeerde positie tussen de rest van de maatschappelijke groeperingen. Veto en Radio Scorpio kunnen en moeten hierbij een hoofdrol spelen.

En hier komen we terug bij het uitgangspunt. De opheffing van het dualisme binnen Kringraad en de instelling van de onderwijsraad leiden op de eerste A.V.'s waar enkel mensen zeten die van de zaken op de hoogte zijn. Een grote integratie van de Kringen en de geleidingen moet motivatiebevorderend werken. Een grotere bekendheid bij de studenten dient als reële legitimatiebasis. Door een groeiend belang van Loko voor alle kringen en alle studenten en omgekeerd en door de aangehouden eksternalisering van dit belang, verlaat representatie de louter ideële orde.

Natuurlijk ben ik me bewust van de afstand tussen theorie en praktijk en van het feit dat concrete uitwerking meer vraagt dan een korte tekst als deze. Maar misnoemise en vasthoudendheid mogen een eenvoudige overweging tot verandering niet in de weg staan.

Stijn Verbist, praeses VRG

buitenbaan

Deze week niet in Veto:

Deze week niet in Veto:

• Roter Oskar neemt ontslag uit de Duitse regering • "Mijn hart is links," zei hij • "Wat zou dat betekenen," vragen Blair, Tobback en Van den Bossche zich af • Van den Bossche doet goeden zaken • De asielzoekers vliegen de deur uit • Het Blok richt zich node op het thema van de veiligheid • Kwesste dat van die dingen als met Rik Dhondt niet meer gebeuren • "Waarom," vraagt iedereen zich af, "waarom?" • "Och, zover niet," klaagt zijn moeder, "hij was te lieflijk om een fatsoenlijke vrouw te vinden" • Of waarom blijft iemand tot zijn achtentwintigste bij de scouts • Jehudi Menuhin was op zijn zevende al een wereldster • Zijn vrouw heeft het geweten • "Altijd weg, altijd op reis, maar de huwelijksplicht?" • "Het enige waar ik mee kon spelen, was de tweede viool" • Borremans speelde in elk geval met iets anders • Tenminste één die weet waar de klepel hangt

kolofon

Veto
5 Meiersstraat 5
3000 Leuven
Tel 016/22 44 38
Fax 016/22 01 03

Jaargang 25
Nummer 24
15 maart 1999

Ver. uitg.: Benny Debruyne
Hoofredakteur: Jeroen Lissens
Redaktiesekretaris: Benny Debruyne

Redactie: Katrien 'Daklandschap' Darras, Bart 'Dakkapel' De Schrijver, Joost 'Hellesacht' Helsen, Sofie 'Overkopping' Overstijns
Doka: David 'Mansarde' Maesen, Ivan 'Penthouse' Put, Joost 'Huiskamer' Helsen, Pieter 'Villa' Van der Aa, Dirk 'Bern' Bernard
Medewerkers: Joke 'Badkamer' Bellen, Bert 'Balustrade' Balcaen, Marie-Anne 'Doka' Dedeuwaerdere, Margo 'Fermette' Foubert, Stijn 'Heirbaan' Heirman, Jeroen 'Plein' Peeters, Ann 'Vestiaire' Van De Moortel, Diederik 'Knuppelad' Vandendriessche, Maarten 'Aanlegsteiger' Van Meer

Layout en Vormgeving: Dirk 'Bospad' Bernard, Stijn 'Bunker' Bovy, Bert 'Collonade' Cornillie, Benny 'Daktuin' Debruyne, Marie-Anne 'Grotto' Dedeuwaerdere, Filip 'Kippenhok' De Keukeleere, Margo 'Flatgebouw' Foubert, Joost 'Heuvelrug' Helsen, Clark 'Karavan' Kent, Willy 'Labo' Leung, Jeroen 'Grand Café' Lissens, Maarten 'Lokade' Luts, Sofie 'Sirkus' Overstijns, Jeroen 'Parc Jardin' Peeters, Pieter 'Patio' Van der Aa, Maarten 'Zwembad' Van Meer, Eva 'Studio' Wittoex

DTP: Dirk 'Balkon' Bernard, Filip 'Kantoor' De Keukeleere, Eva 'Foyer' Wittoex
Assistent-DTP: Willy 'Living' Leung
Catering: Benny 'Fontein' Debruyne
Spelling: Filip 'Keuken' De Keukeleere, Eva 'Wijnkelder' Wittoex
Eindredakteur: Jeroen 'Luiszenmarkt' Lissens, Sofie 'Onderdoorgang' Overstijns

Internet-Veto:
<http://www.veto.student.kuleuven.ac.be>
e-mail:
veto@veto.student.kuleuven.ac.be
Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij: Artoos (Kampenhout)
Opplage: 9000 eksemplaren
ISSN-nummer: 0773-5162
Redactievergadering
iedere vrijdagmiddag om 16.00 u

"Er is een gebrek aan visie"

Het Medica-debat over gezondheidszorg in België draaide regelmatig uit op een braaf rondje meerderheid tegen oppositie. Pleidooien om de beslissingsmacht over de gezondheidszorg te verschuiven van het middenveld — artsensyndikaten en mutualiteiten — naar de politiek, werden door CVP en SP met de nodige reserves tegemoet getreden. Over de federalisering van de gezondheidszorg en het instellen van een centraal medisch dossier was er dan wel meer eensgezindheid.

Ongeveer zeventig studenten nestelden zich dinsdagavond in de Grote Aula van het Maria Theresiacollege voor een goed georganiseerd debat. Moderator Guy Tegenbos — politiek journalist bij De Standaard — hield vanachter zijn kateder de discussie goed in de hand. In de zaal haalde iemand voortdurend briefjes met vragen op die Tegenbos in het debat verwerkte. Op die manier werd de interactie met de panelleden gewaarborgd. Belangrijk voor een thema dat nog maar pas de status van maatschappelijk debat aan het verwerven is.

Kunsten

De panelleden konden zich alleen maar aansluiten bij het stimuleren van een breed maatschappelijk debat over gezondheidszorg en wat de rol van de overheid daarin precies is. De gezondheidszorg is nu te veel in handen van het middenveld, vond men. "Er is geen beleid op lange termijn, een gebrek aan visie ook," aldus Yolande Avontroodt (VLD). Patrik Vankrunkelsven (VU) vulde aan dat het terecht is dat de

mutualiteiten en de artsensyndikaten bij het beleid betrokken worden. "Het probleem is dat zij altijd het volledige beleid bepaald hebben. Het moet opnieuw het parlement zijn dat daarover beslist," volgens de Volksunie-voorzitter. "Ik wil dat het gezondheidszorgsysteem betaald wordt met belastinggeld van alle burgers en dat mijn politieke vertegenwoordigers beslissen wat er mee gebeurt," vatte Tegenbos die denkwijze samen.

Protese

Luc Goutry (CVP) en vooral Guy Moens (SP) — niet toevallig hebben zij hun wortels in de zuilen — nuanceerden die stelling. Moens stelde dat het overlaten van de controle aan het Parlement het intrappen van een open deur is, want "de parlementsleden hebben het recht om te inter-

pelleren over alles wat in het Riziv gebeurt," aldus Moens. Het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (Riziv) beheert immers het geld dat naar gezondheidszorg gaat.

"Eigenlijk belijden wij geen gezondheidszorg maar een ziekte-zorg," zei Frans Lozie (Agalev). Daarmee wees hij op het algemeen probleem dat er in België nauwelijks preventie gebeurt. "Vier op tien overlijdens zijn te wijten aan vermijdbare ziekten," vulde Avontroodt aan. Tientallen miljarden worden over de balk goegoid door bijvoorbeeld dubbele onderzoeken. Voor Vankrunkelsven kan dit oneigenlijk gebruik van de solidariteit opgelost worden door echelonering: mensen die de gezondheidszorg goed gebruiken, zouden op die manier financieel beloond kunnen worden.

Zo goed als iedereen stond een federalisering van de gezondheidszorg voor. Alleen

Moens had ernstige reserves. "Als de aard van de zorgverstreking zou verschillend zijn in de verschillende landsdelen, dan moeten die een grotere autonomie krijgen. Maar ik heb de indruk dat die veel meer naar elkaar aan het toegroeien zijn," aldus Moens. Voor Vankrunkelsven is dat een verkeerde evolutie omdat "veel mensen zich aanpassen aan de gebruiken van het

Eigenlijk belijden wij geen gezondheidszorg, maar een ziekte-zorg

Zuiden". De Volksunie-voorzitter benadrukte dat hij niet voor de federalisering kiest vanwege de transfers omdat die binnen zes jaar misschien een andere richting uitgaan. Vankrunkelsven stelde verder een verschil in visie vast, waarbij Vlaanderen meer naar het Angelsaksische model zou neigen, waar er een structurele samenwerking op verschillende niveaus is. Wallonië zou dan weer meer belang hechten aan individualisme en hoogtechnologisch onderzoek. Lozie of Avontroodt vinden federalisering logisch omdat preventie nu al een Vlaamse bevoegdheid is. Als men gezondheidszorg als preventie gaat opvatten, is een federalisering nodig om een beleid te kunnen voeren.

Rolstoel

Maar hoe moet dat beleid er dan uitzien, vroeg Tegenbos zich af. Wat met echelonering, het centraal medisch dossier en groepspraktijken? Echelonering betekent dat je met een getrapte systeem werkt. Elke patiënt moet eerst langs de huisarts — de eerste lijn of het eerste echelon. Als dat nodig is, kan die hem dan doorverwijzen naar een specialist. Op die manier wordt niet alleen bespaard omdat de 'medical shopping' wordt uitgesloten, maar wordt ook de rol van de huisarts opgewaardeerd. In beginsel waren alle panelleden voorstander van echelonering, al wilde alleen Lozie een strikte toepassing. De overigen achtten zo'n strikte uitvoering niet haalbaar in de praktijk. In meer of mindere mate stelden ze voor om echelonering gewoon financieel aan te moedigen.

Dezelfde passieve houding sprak uit de meeste opvattingen over de evolutie naar groepspraktijken. Voor Moens moeten groepspraktijken uiteraard mogelijk zijn, maar hoeven ze niet te worden aangemoedigd omdat je anders de vrije keuze van de arts en belemmert bij het organiseren van hun praktijk. De discussie over het soort praktijk is nochtans heel pregnant, gezien de sterke vrouwelijkheid van het beroep en de daarmee samenhangende evolutie naar groepspraktijken en deeltijds werken.

Krukken

Precies deze maatregelen werden jaren geleden al door de studenten voorgesteld in het numerus clausus-debat. "Ik heb mij altijd met hand en tand verzet tegen een numerus clausus bij studies omdat ik dat fundamenteel onrechtvaardig vind," zei Lozie. Vankrunkelsven meent dat voor een dergelijke dure vakopleiding zo'n maatregel gerechtvaardigd is. Het is voor hem ongeoorloofd studenten eerst jarenlang te laten studeren, om hen vervolgens te verbieden het beroep van hun keuze uit te oefenen. Volgens een recente studie van professor Jan De Maeseneer (zie Veto 23) zouden ondermeer deze evoluties binnen tien jaar al leiden tot een tekort aan artsen. De studenten blijven ondertussen de enigen die een zware inspanning geleverd hebben door de vrije studiekeuze willens nillens op te geven. De toelatingsproef wordt volgend jaar geëvalueerd. De test blijkt zo rigoreus te zijn dat her en der stemmen opgaan om hem te vervangen door een numerus clausus.

Benny Debruyne

Administratief en Technisch Personeel KU Leuven betoogt

Ongerust over vakantiegeld

Hu maandag betoogt het Administratief en Technisch Personeel (ATP) van de KU Leuven. En dat is een uitzonderlijke gebeurtenis. Met een fakkeltocht wil het personeel zijn ongenoegen uiten over het ontwerpdecreet X van Onderwijsminister Baldewijns. Goedkeuring van dit decreet zou voor hen immers het verlies van een deel van hun vakantiegeld betekenen.

De actie wordt georganiseerd door de Landelijke Bediendencentrale, Nationaal Verbond van Kaderpersoneel (LBC-NVK) en de kristelijke vakbond. De betoging van maandag is een vervolg op eerdere pogingen om de discussie op gang te brengen. "Tot tweemaal toe hebben wij de minister om een onderhoud gevraagd, maar een positieve reactie bleef uit", schrijft de syndikale werking. Tijdens de kerstreceptie van het KU Leuven personeel konfronteerde ze de rektor al met het probleem, en werden strooibriefjes uitgedeeld om de werknemers op de hoogte te brengen.

Als tweede protestactie werd aan het academisch en technisch personeel gevraagd een petitie in te vullen, waarop volgens de vakbond veel reacties van het personeel kwamen, maar helemaal geen van minister Baldewijns, aan wie de petitie werd overhandigd.

Uitpluizen

De ongerustheid van het personeel spitst zich toe op het artikel in het ontwerpdecreet X waarin het ATP — dat aan een niet-rijksuniversiteit als de KU Leuven een

priveestatuut heeft — op een aantal punten gelijkgesteld wordt aan de ambtenaren met een openbaar statuut. In de huidige situatie krijgt een niet-akademisch personeelslid van de KU Leuven meer vakantiegeld dan iemand uit de openbare sector, en het voorstel van minister Baldewijns schaft deze extra vergoeding af. Op het eerste zicht lijkt dit redelijk, maar de vakbond wijst erop dat nog andere verschillen tussen de twee statuten in het spel zijn. Wat het pensioen betreft bijvoorbeeld, dat in de privésector een stuk lager ligt dan in de publieke sector. Om dat verschil te compenseren, sluit de KU Leuven weliswaar een groepsverzekering af, zodat haar gepensioneerd personeel bovenop het gewone pensioen een bedrag uitbetaald krijgt door de verzekeringsmaatschappij. Maar dat bijkomende deel is een vast bedrag, terwijl het overheidspensioen volledig geïndexeerd wordt.

Het is duidelijk dat alle voor- en nadelen voor beide statuten moeten worden afgewogen. Alleen zo kan men tot een objectieve vergelijking komen. Daarom werd op twintig januari samen met de universiteit al een kleine werkgroep opgericht, die nauwkeurig moest uitpluizen wat precies de financiële gevolgen van het voorstel zijn voor het KU Leuven-personeel. Ze maakte per inkomenscategorie een vergelijking tussen het openbaar en het privésestemeel, waarbij rekening werd gehouden met drie componenten: het loon, het vakantiegeld en de eindejaarspremie. Alles bij elkaar zou de wijziging van het decreet het ATP benadelen tegenover de openbare werknemers, zo luidt de konklusie van de werkgroep.

Het standpunt van de universiteit sluit

hierbij aan. Haar personeel hoeft geen privileges te hebben, maar het is niet aanvaardbaar dat zomaar vakantiegeld wordt weggenomen zonder een volledige vergelijking te maken. In die zin staat ze achter de standpunten van de de betogers. Verder studies — ook van de overheid uit — zijn nodig om tot een akkoord tussen de verschillende partijen te komen. Als uiteindelijk blijkt dat het ATP de dupe is van de wijziging zal de KU Leuven het opnemen voor haar werknemers. Ook het ministerie zegt bereid te zijn om te praten: "Het ATP heeft recht op gelijkheid, maar mag ook niet meer krijgen."

Stadhuis

Momenteel wacht het decreet X op de goedkeuring van het Vlaams Parlement. Met de betoging wil de vakbond de parlementairen dus op de onredelijkheid van het betrokken artikel wijzen. De demonstranten houden halt aan het stadhuis waar ze hun eisenpakket zullen overmaken aan de leden van de gemeenteraad. Ze zullen hen vragen de informatie door te geven aan de vertegenwoordigers in het Vlaams Parlement. Hun eis is duidelijk: schrapping van het betrokken artikel, een zaak die ze desnoods voor de rechtbank zullen verdedigen. Dat gebeurt overigens al voor het Assistentie Akademisch Personeel (AAP) van de KU Leuven, dat eerder op gelijkaardige manier een deel van zijn vakantiegeld moest inleveren. "Voor het ATP is dit een delicate problematiek", vertelt een personeelslid, "De lonen zijn al niet hoog. Vermindering van het vakantiegeld kan niet." Redenen genoeg dus voor een fakkeltocht.

Stijn Heirman

De student-komposteerder is geboren

Wet proefproject op de Heverleese residentie Terbank dat in oktober 1997 begon om het afvalprobleem op te lossen, blijkt een succes. In die mate dat het Sensibiliserings- en Informatiecentrum Veiligheid en Milieu het project wil uitbreiden naar de andere studenten-residenties aan de KU Leuven.

Tot 1997 kampte Terbank — een residentie annex jeugdherberg van zo'n honderdvijftig bewoners — met een gigantisch afvalprobleem. "Vroeger werd het afval per gang verzameld in afgesloten berguimtes. Bovendien was er geen plaats om het afval uit die ruimtes weg te doen. Na de eksamens werd al het afval in die berguimtes gedumpt, soms tot een meter hoog. Het zal vol ongedierte en stonk ongelooft", aldus Walter Buggenhout, samen met Els De Jonghe resident van Terbank en initiatiefnemer van het project. Er kwam een glascontainer, een afvalfaldak én een kompostproject om het eigen organisch verteerbaar afval te recyclen. Voor het project startte, haalde men op Terbank elke twee weken driehonderdzesentwintig liter GFT-afval op. Nu is dat met de helft geminderd.

Olie

Komposteren is een biologisch project waarbij bio-degradeerbaar materiaal door mikro-organismen en kleine ongewervelden onder gekontroleerde omstandigheden wordt afgebroken tot een stabiel eindproduct, aldus een populaire definitie. Maar niet alle groenten-, fruit- en tuinafval heeft een toekomst als kompost. Groenten- en fruitresten wel bijvoorbeeld, saus, vet of olie niet. Koffiedik of theezakjes wel, visgraten en vleesresten dan weer niet. Op Terbank werd een kompostbak geïnstalleerd waarop duidelijk aangegeven stond welk GFT-afval er wel in mocht en welk niet.

Na de eksamens werd al het afval in berguimtes gedumpt. Het zat vol ongedierte en stonk ongelooft

Die duidelijke informatie, in combinatie met de de inspanningen die de residenten zich getroosten om de student bewoos te maken van het project, bleken onontbeerlijk voor het welslagen van het proefproject. Iets wat niet vanzelfsprekend was. "Wij hebben één grote gemeenschappelijke keuken, waar iedereen komt eten.

Wij hebben daar de voorsorteerplaats van het afval gemaakt, zodat iedereen er dagelijks mee gekonfronteerd wordt," zegt Buggenhout. Van cruciaal belang voor de bewustmaking van de studenten was ook een geslaagde info-avond door het Komitee Jean Pain, dat professioneel bezig is met komposteren, waarop ongeveer veertig studenten aanwezig waren. Al wil Walter Buggenhout dat er volgend jaar een hernieuwde sensibilisering komt om het project een permanente levensduur te geven. De residenten op Terbank werken met een beurtrol, waarin de gangvertegenwoordigers een belangrijke rol spelen. Elke week is een andere gang verantwoordelijk om het gebouw proper te houden.

Geurhinder

Het komposteerbare van het niet-komposteerbare afval scheiden, is maar het begin. Om goede kompost te krijgen, moet immers ook gelet worden op de hoeveelheid vocht, zuurstof en voedsel. Teveel vocht zorgt voor geurhinder. Als er niet genoeg zuurstof is of als er geen evenwicht is tussen bruin en groen afval, lukt het komposteren niet. Op Terbank is het keukenafval — tuinafval wordt afgevoerd — vooral groen en daardoor te vochtig en stikstofrijk voor een optimale recyclage. Dit groene afval bevat geen structuur. Daardoor is er geen goede luchtsirkulatie mogelijk en kan het overtollige vocht niet afgevoerd worden. De oplossing is de aanvoer van structuurmateriaal zoals houtsnippers om het evenwicht te herstellen. Het komposteerbare afval op Terbank wordt in de keuken in een drietal kleine bakjes gedumpt. Op die manier zijn de studenten genoodzaakt om die regelmatig weg te brengen. Het afval van één zo'n bak wordt gemengd met één à twee handvol houtsnippers en aan de komposthoop gevoegd.

Afgelopen augustus werd het gekomposteerde afval overgeschept in een tweede bak, zodat in de kompostbak een nieuwe cyclus kon beginnen. Daarbij werd duidelijk dat de nodige kompostwormen en organismen zich in de kompostbak genesteld hadden. Deze mikro-organismen en kleine ongewervelden zijn noodzakelijk bij het maken van kompost. Ze kunnen opgedield worden in twee groepen. Bakteriën, schimmels, pissebedden, slakken of miljoenpoten zijn eersterangskonsumenten die leven van het afval zelf of van het verteringsproces. Duizendpoten, kevers of mieren zijn tweede- en derde-rangskonsumenten die zich voeden met eersterangskonsumenten zodat er geen overbevolking ontstaat.

Het afval wordt op een paar maanden tijd omgezet tot kompost. Die kompost kan dan bijvoorbeeld gebruikt worden om bloembakken mee te vullen. De kompost

van Terbank heeft nog geen bestemming gekregen, al kunnen de studenten er wel omgebiedeld gebruik van maken. Het is nu wachten op initiatieven van andere bereidwillige residenten en studenten om op hun eigen peda met komposteren te beginnen.

Benny Debruyne

Geïnteresseerde studenten kunnen een kompostbak aanvragen bij het Sic. Ook voor meer informatie kun je altijd terecht op Sic milieu - De Waag, Steengroevelaan 5, tel. 329301 of bij griet.peeraer@dsv.kuleuven.ac.be

vorig nummer

U	I	K	A	A	L	S	L	A	G
I	V	O	R	I	A	O	D	E	
T	O	O	G	R	O	S	I	N	
Z	O	M	E	R	S	T	E	E	K
E	R	R	U	M	R	E	U		
T	P	A	L	A	D	Y	N	G	
M	U	D	L	O	K	L	E	A	
L	U	I	E	R	M	E	R	E	L
E	L	N	A	R	R	I	G	A	
N	A	T	A	I	R	T	I	N	
S	T	E	R	F	B	E	D	O	T

kruiswoord

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

Horizontaal — 1 Zomerse lekkernij — Genotzuchtig persoon 2 Belgische gemeente — Europeaan — Bevel 3 Presidentiele voornaam — Drank — Zoogdier 4 Ontstekingsvocht — Persoon 5 Loofboom — Opperwezen — Sportterm 6 Verleiden, verlokken 7 Gemalen eikenschors — Veerkracht — Griekse letter 8 Zandgrond — Stijf 9 Dreumes — Ernstig — Munteenheid 10 Europeaan — Lichaamsdeel — Drager van erfelijk materiaal 11 Dun, bruinebakken koekje — Vlaams plaatsje.

Vertikaal — 1 Zoogdier — Koopvaardijchip 2 Puntig — Mannelijke vos 3 Zangstem — Kortstondig slecht weer — Voorzetsel 4 Verhaal dat op overlevering berust 5 Lengtemaat — Deel van een ui — Liefdesgod 6 Mannelijk dier — Zonder glans, mat — Waagstuk 7 Muzikaal werkstuk — Europeaan — Japans bordspel 8 Trekharmonika 9 Bestaat — Sar — Lichaamsdeel 10 Optocht — Siraad 11 Zintuig — Bovenkleed.

Door Filip De Keukeleere

van fifties tot seventies, van klassiek tot modern

Kringloopwinkel Spit, alles wat je kot nodig heeft

MEUBELS, KLEDING, FIETSEN, HUISRAAD,...

SPIT
KRINGLOOPCENTRUM

OPENINGSUREN
dinsdag t/m vrijdag 10u-18u
zaterdag 10u-17u

Diestsesteenweg 104, Kessel-Lo
016/26.09.21

AVONTUURLIJKE JONGERENREIZEN

18 tot 28 jaar

TREKTOCHTEN EN WANDELINGEN
rafting of canyoning, per kajak of terreinfiets

Te voet gaan als middel om veel te beleven en ontdekken, om je grenzen te verleggen • in kleine groep, Nederlandstalig begeleid door dynamische jongeren • in Europa, Marokko, Turkije, Nepal, Tanzania, ... • ver van het massatoerisme • duidelijke alles-in-prijzen

VRAAG DE BROCHURE

Refugiestraat 15, 3290 Diest ☎ 013/33 40 40
fax 013/32 16 08 • e-mail: anders.reizen@ping.be

Anders reizen

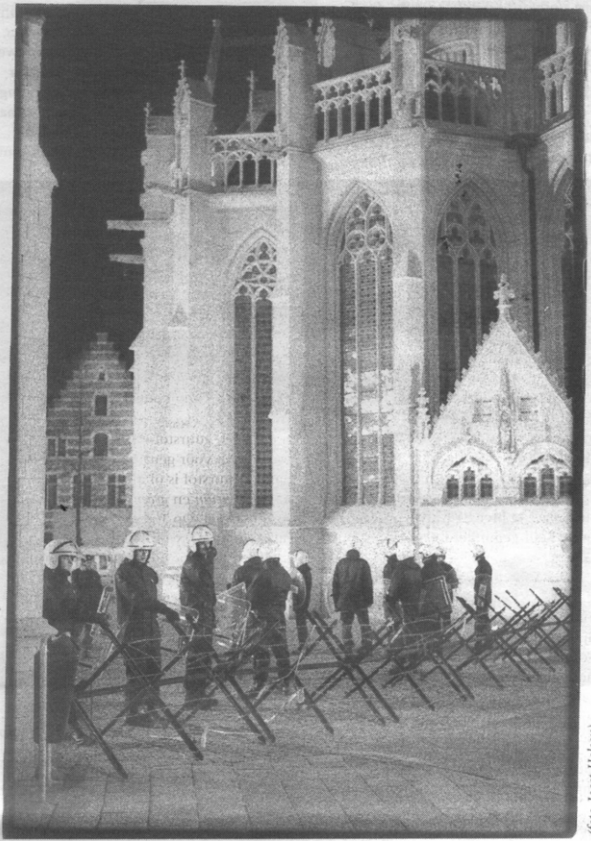
NSV-betoging en tegenbetoging

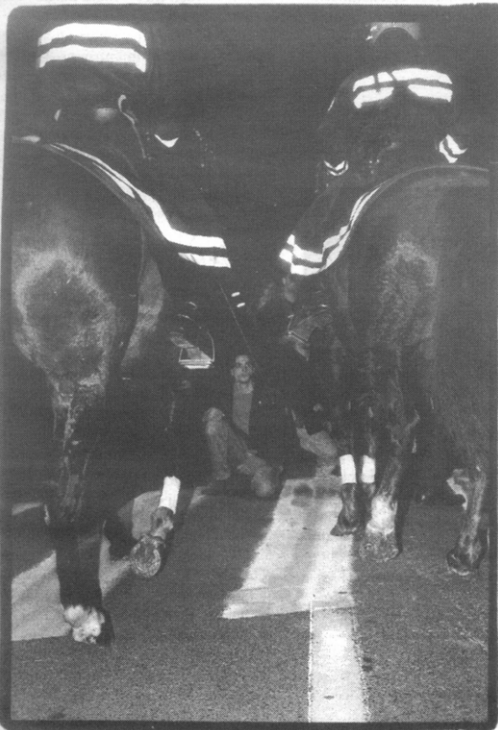
(foto Joost Helsén)

(foto Joost Helsén)

(foto Joost Helsén)

(foto Pieter Van der Au)

(foto Pieter Van der Au)

Afgelopen donderdag marcheerde de Nationalistische Studenten Vereniging (NSV) door Leuven voor haar nationale betoging. De extreem-rechte opkomst was lager dan verwacht. Niet meer dan tweehonderd man had zich verzameld om te demonstreren voor een nieuwe staats hervorming. Verheugend was de aanwezigheid van ongeveer vier keer zoveel tegenbetogers. In de aanloop naar de betoging werkte een hele rist Leuvense bewegingen aan een tegenactie. Onder meer de Aktief Linkse Studenten (ALS), de Socialistisch Jongeren Wacht (SJW) en Militant Links namen daartoe het initiatief. Belangrijker was dat ook de Leuvense overkoepelende kringorganisatie (Loko) het initiatief onderschreef. Loko maakte een eigen pamflet om te mobiliseren voor een feestelijke tegenbetoging. Iets voor acht uur vertrok een groep tegenbetogers van de Oude Markt. De maximaal opgekomen ordetroepen paktten preventief een twintigtal tegenbetogers op. De NSV-betoging zelf vertrok met drie kwartier vertraging van het Hooverplein. Met groot vertoon werden de extreem-rechte manifestanten door de ordetroepen afgeschermd. De tegenbetoging slaagde er evenwel niet in haar aangekondigde feestelijke en ludieke karakter waar te maken. Ze werd deels gerecupereerd door een aantal individuen die vooral kwamen betogen om geweld uit te lokken. Bij het over en weer gooien van stenen — soms losgebroken uit het trottoir — raakten op zijn minst twee mensen gewond, waaronder één rijkswachter. Een smet op de tegenbetoging die nochtans vooral opviel door haar hoge opkomst.

(bd)

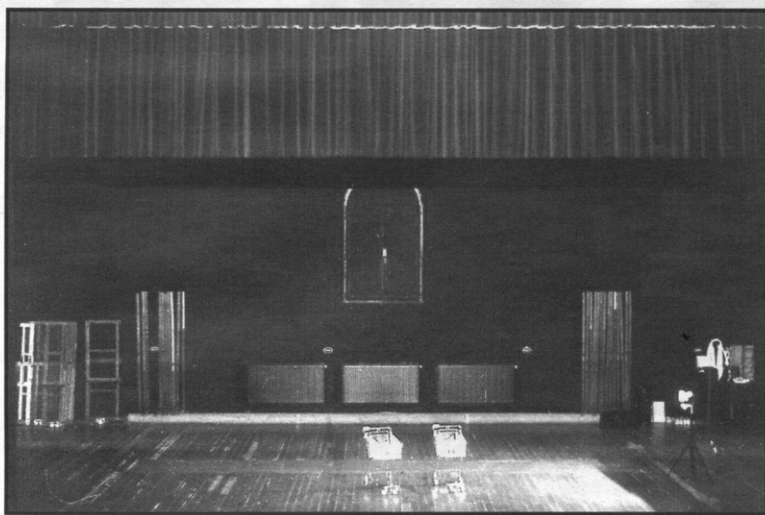
Jonge teatermakers te koop

Kultuurraad — een geleding van de Leuvense Overkoepelende KringOrganisatie — is deze en volgende week aan de derde editie van haar jaartijds teaterfestival toe. Het vier dagen durende evenement vindt dit jaar plaats onder de welluidende titel *Theater Marché*, en biedt jong teatergeweld te koop aan in de oude brandweerkazerne aan de Vaartkom.

Misérables' en 'De tovenaer van Oz' hebben definitief een plaats ingenomen op Belgische markt, en veroverden tevens het hart van vele Vlamingen. Het kleine avant-gardeteater staat daar lijnrecht tegenover, en wordt door de gemiddelde toeschouwer vaak als problematisch ervaren. 'Theater Marché' wil het gevoel van vervreemding dat tegenover dit onbekende teater bestaat doorbreken, en de kleinere voorstelling dichterbij de student brengen. Elke avond

Het festival steekt volgende zondag van wal met de meest traditionele invulling van teater: een dialoog tussen verschillende personages. De spits wordt afgebeten door Kajton Cie., een groep studenten van de Gentse universiteit. 'Lecho' is een voorstelling van Sergi Belbel, een Catalaans auteur die sinds de jaren tachtig vooral in Spanje bekend staat om zijn vernieuwende dramaturgie, en een tiental teksten op zijn naam heeft staan. Het scenario van Lecho uit 1989 — een koppel koopt een huwelijksbed en draagt hun vrienden op dit uit te testen — doet hilarisch volkstoneel vermoeden. De tekst pakt echter het element tijd op een danig complexe wijze aan dat de voorstelling een stuk verrassender is dan ze zou lijken.

topper van de avond is weliswaar Greet Samyn, studente van het Lemmensinstituut. Zij kruipt in de huid van Carlotta, het hoofdpersonage uit 'De Virtuoes' van Margriet de Moor, zelf ooit zangeres en pianiste. Carlotta vertelt over haar leven, haar passies — muziek en seks — en haar liefde voor Gasparo. Greet Samyn weet dit aangrijpende stuk op voortreffelijke wijze neer te zetten.

Huwelijksbed

Een muzikaal intermezzo van 'Caravan Cockpit', plezierige en muzikaal hoogstaande deuntjes, moet het tweede deel van de avond aankondigen. Tg. In Effigie — op de eerste editie van het teaterfestival te gast met 'naar Leonce en Lena' — serveren enkele stukken van hun lievelingsauteur Samuel Beckett. 'Hoe de dwaling van het woord het woord van de dwaling wordt' wil een communicatie met

De uitdrukking 'te koop' moet voor dit festival redelijk letterlijk genomen worden. Kultuurraad wil met *Theater Marché* de spanningsverhouding tussen teater als kunst en teater als koopwaar voor het voetlicht stellen. De discussie over artistieke toegevingen aan het financiële wereldje is weliswaar niet nieuw, maar stelt zich vandaag bijzonder scherp. Lukratieve en platgesponsorde podiumspektakels als 'Les

wordt een andere soort van kleinschalig, weliswaar toegankelijk, teater ter konsumptie aangeboden, dat alles gesponsord door McDonalds nog wel.

Kultuurraad wil met 'Theater Marché' niet enkel de modale student naar het teater lokken, maar biedt naar goede traditie ook dit jaar het grote podium aan piepjonge teatermakers en acteurs aan, zij die niet in een reguliere circuit aan bod komen wegens te jong of te onervaren.

het publiek aangaan. Niet het strakke van een officiële voorstelling, maar de flexibiliteit, open sfeer van de repetitie moet de boventoon voeren. Maandag is de dag der monologen. Kajton Cie. treedt dan opnieuw aan met 'Tobacco', brengt de gezondheid ernstige schade toe', een stuk van Tsjechow dat aanvankelijk aandacht wil vragen over de schadelijkheid van tabak, maar uitmond in een aanklacht tegen de samenleving. De gedoodverfde

THEATER

marché

Dinsdag wordt geopend met een debat. Moderator Peter Anthonissen, onder meer teaterrecensent bij de Morgen en Etcetera, leidt een gesprek met als titel 'Teater, en verder'. Rond de tafel zitten Jolente De Keersmaecker, actrice bij teatergroep Stan, Dimitri Leue, acteur en een beetje bekend van Windkracht tien en Man bijt hond, en Donald Madder, ooit acteur bij 'Thuis'. Het gesprek behandelt de kommersialisering, het hoge entertainmentgehalte en de compromissen die teater moet sluiten om te kunnen overleven. Niet toevallig werden hier acteurs uitgenodigd die hun carrière begonnen in het kleine teater, maar welns gezicht nu dankzij de televisie in gans Vlaanderen bekend is. Verder wordt het podium op dinsdag bevolkt door Hori Biscop, Ward Bal en Jeroen en Wouter Tilkin. Voorts onbekende figuren die hun muzikaal en poëtisch talent ten beste geven. Als afsluiter kan er nog even gelachen worden met 'Vrolijk België', een duo dat absurd kabaret neerzet.

Dat de problematiek van het grote geld niet enkel de podiumkunstensector treft, wordt met de vierde avond van het festival duidelijk. Performance — het item van die avond — is een raakvlak tussen teater en beeldende kunst, waar ook vaak de wetten van het geld heersen. Waarin we even terugblikken op 'Thaka in Vitro', dat ook al de consumptiefactor van beeldende kunst wilde aankaarten, is de sirkel meteen rond.

Konijn

Maar nog even deze avond uitdoen. Sophie Degrauwe en Saskia De Coster, twee bijzonder weinig spraakzame meisjes, leven pas op wanneer ze op een podium staan. Wie fluoorescerende kippen en eventueel kaalgeschoren konijnen aan het werk wil zien moet zeker 'Haar knie kraakt als een veer' komen bekijken. Meer verklappen we niet. Nog meer morbiditeit verraadt de titel van 'Assassin', een performance rond alleenzaamheid, in scherpe contradiktie met de naam van de groep — 'De kluwen' — weliswaar, maar desalniettemin veelbelovend. Tenslotte mag want het eigenlijke festivalafsluiter. Deze groep ontstond tijdens een toernee van Jan Fabre in 1994 en brengt eigenzinnige hedendaagse muziek met teaterinvloeden.

Maar dan nog is er geen reden om huiswaarts te keren. 'Theater Marché' wordt immers afgesloten door een heuse happening. Een groep multimediakunstenaars bewerkt het materiaal — samples, beelden, bewegingen — dat zij tijdens het festival verzameld hebben. Het resultaat moet tegelijk een performance, een voorstelling en een luif worden.

Katrien Darras

Programma: zie agenda in deze Veto en affiche op pagina 11.

'Erratic Angel' van Donigan Cumming in het Stuc

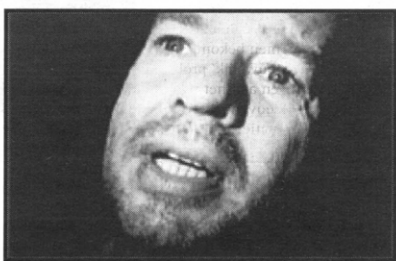
De kamera zijn gang laten gaan

Dinsdag krijgt 'Showcase', het videoluik van de New Harvest Special filmreeks in het Stuc, het bezoek van Donigan Cummings 'Erratic Angel'. Het is een semi-documentaire die vooral opvalt door het relaas van een ex-verslaafde en Cumming's eigenzinnige stijl.

dan ook wat hem onderscheidt van diezelfde Jambers. Hij hanteert namelijk zelf de kamera en komt af en toe tussen in het verhaal van zijn "akteurs". In andere video's akteert hij dan weer zelf mee. Op die manier zorgt Cumming ervoor dat hij een bepaalde mate van controle over de aktie behoudt. Merkwaardig is ook dat er in die video's altijd vanop zeer kleine afstand gefilmd wordt. Hierdoor ontstaat een zekere vorm van intimiteit en sympathie voor de lotgevalen van de "akteurs". Verder worden er nogal wat close-ups van details van het menselijk lichaam gefilmd, bijvoorbeeld de mond. Details die hierdoor een andere betekenis krijgen omdat ze uit het geheel van het lichaam zijn weggesneden.

Intimiteit

Het is zichtbaar dat er bij de opnames steeds ruimte is voor improvisaties. Cumming vertrekt eigenlijk enkel van een rudimentair schema waarna hij dan "de kamera zijn gang laat gaan", zoals hij het zelf uitdrukt. Het is echter onduidelijk hoeveel van Collins historie gefantaseerd is, vandaar dat je beter spreekt over een semi-documentaire. Toch is *Erratic Angel* wel degelijk een documentaire. Getuige daarvan is het feit dat de personages steeds in hun eigen omgeving gefilmd worden. Bovendien gebruikt

Cumming een lichtgewichtkamera waarmee hij dus vrij kan bewegen. Zo krijgt de kijker de indruk dat hij bij de gebeurtenissen aanwezig is.

Ongetwijfeld zal de meerderheid onder de kijkers de naakte oude man aan het begin van de video niet bijzonder aantrekkelijk vinden. In een interview vertelt Cumming dat hij heel goed beseft dat dit bepaalde mensen zal afstoten en een deel van het publiek zal weggijen. Voor hem is dit element van afschuw niet het enige effect dat hij ermee beoogt. Hij wil vooral de aandacht van het publiek trekken. Datzelfde shot komt trouwens terug aan het eind van de film, maar dan achterwaarts afgespeeld. Misschien een hint dat we de video en bijgevolg ook Collins pogingen om een normaal leven te leiden moeten opvatten als een *Never ending story*?

Bert Balcaen

Donigan Cumming komt uit Canada en is een fotografisch kunstenaar. Het liefst werkt hij met klank, video's en installaties. De resultaten ervan zijn al in verschillende grote musea over zowat de hele wereld tentoongesteld. Was Cumming tot voor enkele jaren vooral aan de slag met fotografie, dan gaat zijn voorkeur nu uit naar video.

Erratic Angel is een semi-documentaire waarin we de vijftigjarige Collin volgen. Zijn hele leven heeft hij drank en drugs gebruikt, maar nu is hij sedert vier jaar vrij nuchter gebleven. Collin vertelt over zijn verslaving en de lichamelijke aftakeling als gevolg daarvan, de ontwenningsskuur en de hypokrisie onder het medisch personeel. Kortom, *Erratic Angel* is het verhaal van iemand die dolgraag herboren wil worden, maar niet zeker is of hij daarin zal slagen. Dit alles doet de kijker ongetwijfeld denken aan de trend van de zogenaamde human-interest televisieprogramma's zoals *Jambers* en co.

Cumming houdt er nogal wat expliciete ideeën op na wat betreft stijl en dat is

Begeleiding kan sirkel doorbreken

Kansarmoede is een maatschappelijk gegeven dat — hoewel we in een welvaartstaat leven — nog steeds een reëel probleem is. Zo berekenen wereldorganisaties de aanwezigheid van kansarmen in België op zo'n vier à zes procent. De kansarmoedegrens wordt in ons land meestal berekend op basis van het aantal mensen dat een bestaansminimum krijgt. Voor het Vlaamse gewest gaat dit over vijf inwoners op duizend.

Het fenomeen kansarmoede zelf wordt vaak verward met armoede, wat in hoofdzaak een louter financieel probleem is. Iemand die kansarm is, heeft echter meer problemen dan enkel een beperkt inkomen. Van kansarmoede is er sprake wanneer die armoede samengaat met sociale uitsluiting, een amalgaam dus van problemen dat zijn weerslag heeft op factoren als het gezin, de gezondheid, onderwijs, huisvesting, cultuur en arbeid. Het uitsluitingsproces zelf ontstaat dan door de onderlinge samenhang van deze problemen.

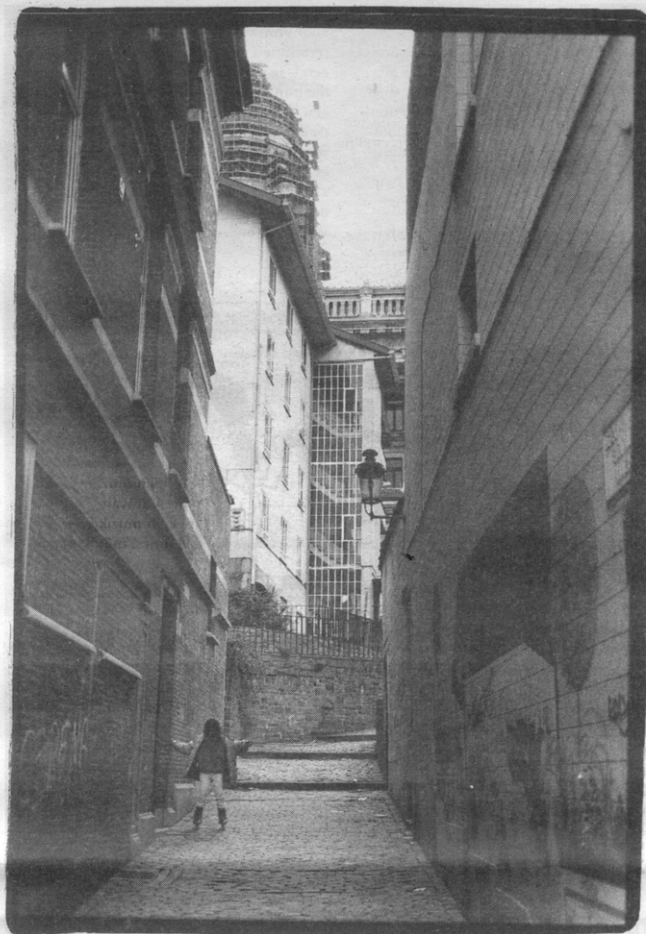
Die uitsluiting van kansarmen laat zich voelen op verschillende domeinen binnen onze samenleving. Zo ligt de scholingsgraad bij kansarme jongeren zeer laag. Vanuit het onderwijs — en heel vaak ook vanuit het gezin — worden ze naar het bijzonder of beroepsonderwijs geïntendeerd, studierichtingen die hen voorbereiden op een traditioneel rollenpatroon. Kinderen van kansarmen kennen ook een hoger absentisme, en daar worden twee redenen voor vermeld. Zo spijbelen kinderen uit kansarme milieus vaker doordat ze gedemotiveerd zijn door pesterijen, stigmatisering of onverschilligheid door leerkrachten die onvoldoende hun moeilijke situatie inschatten. Aan de andere kant zijn ze ook regelmatig ziek door hun ongunstige leefomstandigheden.

Helemaal moeilijk wordt het bij de doorstroming van kansarme jongeren naar het hoger onderwijs. Daarbij worden ze niet alleen geconfronteerd met een financiële drempel, maar ook cultureel zijn er verschillende belemmeringen om een opleiding te volgen aan hogeschool of universiteit. Laaggeschoolde ouders zijn om uiteenlopende redenen vaak niet geneigd om hun kinderen op dat vlak voldoende te stimuleren en te begeleiden, en evenmin is er vanuit het onderwijs een aanbod dat afgestemd is op de situatie van kansarmen. Ten gevolge van die lage scholing hebben kansarmen dan weer meer kans om van de arbeidsmarkt uitgesloten te worden.

Museum

Het gebrek aan financiële middelen waar ze op die manier in verzeild raken, leidt op zijn beurt kwasi automatisch tot een uitsluiting van de woningmarkt. Kansarmen komen dan terecht in woningen van een slechte kwaliteit, die gelegen zijn in achtergestelde buurten. Dikwijls krijgen ze ook te maken met huurachterstanden, waarbij ze dan weer in een zwakke onderhandelingspositie zitten tegenover de huiseigenaar. Gevolg is dat kansarmen regelmatig van woning veranderen, al dan niet na een uithuiszetting.

Die slechte behuizing, het gebrek aan financiële middelen en de werkloosheid of de zware fysieke arbeid brengen op hun beurt gezondheidsproblemen met zich mee. Gezondheid en kansarmoede komen bovendien al te vaak samen voor: enerzijds kan een slechte gezondheid leiden tot kansarmoede, maar anderzijds is kansarmoede een oorzaak van gezondheidsproblemen. Want de slechte omstandigheden waarin kansarmen werken en leven en de stress die deze situaties met zich meebrengen hebben vaak een weerslag op hun gezondheid. Voeg daarbij het gebrek

(foto Pieter Van der Aa)

Middelpunt kansarmoede

Kansarmoede is een maatschappelijk probleem waarvoor de laatste jaren vanuit het beleid en de academische wereld een groeiende belangstelling bestaat. In Veto's Middelpunt van deze week wordt kansarmoede vanuit verschillende aspecten belicht. In een eerste artikel wordt een overzicht gegeven van de problemen waarmee kansarmoede gepaard gaat. Een aantal van deze problemen wordt in de daaropvolgende artikelen apart uitgediept. Op pagina acht toetsen we onder meer in hoeverre de stad Leuven zich om haar kansarmen bekommert. Op diezelfde pagina wordt aangegeven dat kansarmoede vaak een 'vrouwelijk' probleem is. Niet toevallig komen er op pagina negen dan ook twee vrouwen aan het woord die actief zijn in de kansarmenwerking van buurthuis *Het Lampeke* in Leuven. Het zijn twee 'bewuste kansarmen' die met een klare kijk getuigen over hun situatie. Ten slotte wordt bekeken in welke mate onze gezondheidszorg afge-

aan financiële middelen en de optelsom maakt dat ze moeilijk toegang kunnen krijgen tot gezondheidszorg.

Een niet minder belangrijk domein waar kansarmen moeilijk toegang tot krijgen is cultuur. Het al dan niet participeren aan cultuur wordt immers grotendeels bepaald door het beschikbare budget, de beschikbare tijd en ook door statusoverwegingen. Belangrijke factoren die bepalen of kansarmen al dan niet aan cultuur gaan doen zijn hun opleidingsniveau, de opleiding van hun ouders, hun eigen opleiding en hun sociaal milieu. Zo gaan lager opgeleiden minder naar de bioscoop, toneel of musea, en nemen ze zelden deel aan het verenigingsleven.

Fenomeen

De problemen hangen dus duidelijk samen. En precies die samenhang onderscheidt het fenomeen *generatiekansarmoede* van *gewone* kansarmoede. Het overlijden van de kostwinner, echtscheiding, plotselinge ziekte en faillissement van een bedrijf zijn vaak oorzaken waardoor mensen in

worvenheden aan hun kinderen door te geven en hen te stimuleren in hun opleiding. Op die manier kunnen ze vermijden dat kansarmoede generatiekansarmoede wordt.

Generatiekansarmen bevinden zich dus in een vicieuze sirkel. Als men die sirkel wil doorbreken, wordt het belangrijk geacht om dat te doen vanop het moment dat een kind binnen een kansarm gezin geboren wordt. Een oplossing waar vaak naar gegrepen wordt, is de plaatsing van het kind in een andere gezinsituatie. Toch doet men dat pas als er sprake is van een 'problematische opvoedingsituatie'. Daarmee doelt men op situaties waarin het kind gehinderd wordt in zijn ontwikkeling op lichamelijk, gevoelsmatig, moreel, geestelijk en sociaal gebied.

Oplossing

Vaak is het zo dat bij plaatsing in een internaat of instelling het kind wordt overgeheveld van de ene instelling naar de andere zodat ze werkelijk een *instellingscarrière* gaan opbouwen. Plaatsing in een pleeggezin lijkt dan op het eerste gezicht een betere oplossing, maar in de praktijk blijkt dat dit voor ouders en kind een nog meer pijnlijke zaak is: enerzijds komt het kind voor een loyaliteitskwesctie te staan, en anderzijds leidt de confrontatie van de ouders met de pleegouders tot een groter gevoel van falen.

Deze maatregel biedt dus vaak geen werkelijke oplossing omdat het probleem gewoon wordt verplaatst: aan de oorzaken van de kansarmoede wordt intussen niet geraakt, want het gezin zelf blijft nog altijd in dezelfde situatie als voor de plaatsing. Daarnaast is het gezinsleven belangrijk voor kansarmen, omdat het hen de kans biedt om van daaruit een 'normaal' leven op te bouwen. Het enige facet van waaruit ze dit kunnen realiseren is het gezinsleven, omdat dit voor hen de enige plaats is waar ze gezag en verantwoordelijkheid kunnen uitoefenen.

Banden

Dat hangt dan weer samen met de manier waarop kansarme gezinnen makkelijk samenklitten en bang zijn dat gezinsbanden verbroken zullen worden. Plaatsing van kinderen bestendigt dus eigenlijk onrechtstreeks de uitsluiting van kansarmen. Op die manier wordt pijnlijk duidelijk dat de dialoog tussen kansarmen en personen die hen wensen te helpen niet optimaal is. Een alternatief zou eruit kunnen bestaan dat de middelen die nu worden benut voor plaatsing op termijn worden overgeheveld naar meer middelen voor de begeleiding van kansarme gezinnen. Want waar plaatsing van kinderen enkel de vicieuze sirkel bestendigt, zou een betere begeleiding diezelfde sirkel voor het eerst kunnen doorbreken.

Ann Van De Moortel
Marie-Anne Dedeurwaerdere

Kansarmoedeprojekten in Leuven

In Leuven bevinden zich een aantal *impulsgebieden* waar kansarmoede dagelijks aan de orde is. Oude arbeidersbuurten waar de woningen weinig comfortabel zijn, weinig ruimte is voor sport en ontspanning en de leefbaarheid dus sterk beknot is. Binnen deze impulsgebieden liggen een aantal aandachtswijken die opgenomen zijn in het beleid van de stad Leuven rond kansarmoede. Het gaat over de wijk Mannenstraat, de Ridderstraat, de omgeving van Sint-Maartensdal en de buurt rond de Mussenstraat.

Leuvense projekten die werken rond kansarmoede en worden gesubsidieerd door het Sociaal Impulsfonds (Sif) zijn:

- Buurtwerk 't Lampeke; Paul Delvauxwijk 2
- Buurtwerk Casablanca; Lolanden 16/2
- Buurtwerk De Straatmu; Straatjesgang 3
- DOC - vzw; Vital Decosterstraat 67A
- Integratiecentrum; Diestsesteenweg 44
- Kameleon-Schoolopbouwwerk; • Kaboutermanstraat 121
- OCMW Leuven - dienst Noodhuisvesting
- Sociaal verhuurkantoor Spit; Diestsesteenweg 104
- Steunpunt Sint-Maartensdal; Rijdende Artillerieleaan 6
- Wijkbuuro Don Bosco; Lolanden 16/2
- Wijkbuuro Mannenstraat; Groelstraat 2
- Wijkbuuro 't Broek; Eén Meilaan 238

Feminisering van het armoedeprobleem

Woemen maken een meerderheid uit van de werklozen en de bestaansminimumtrekkers. Bij vrouwen die wel werk hebben, ligt het loon gemiddeld dertig procent lager dan dat van mannen. Volgens sommige bronnen zet die vervrouwelijking van de armoede zich nog verder door.

Uit onderzoek blijkt dat een betaalde job de beste garanties biedt tegen armoede. Bijna de helft van de mannelijke bestaansminimumtrekkers belandt immers in armoede omdat hun inkomen wegvalt. Bij de kansarme vrouwen zijn er ook andere oorzaken voor hun financiële problemen: bijna de helft van hen wendt zich tot het OCMW omdat hun man van hen wegging. Dit is de reden waarom vrouwen niet zo goed wegkomen uit de bijstand en zij de meerderheid uitmaken van de langdurig werklozen.

Bovendien zijn de soorten beroepen waarin we vrouwen terugvinden veel minder divers en uitgebreid dan bij mannen. Zo zitten ze vooral in de tekstiel- en kledingindustrie, voedingindustrie, of werken bij drukkerijen of uitgeverijen. In de dienstensektor vertegenwoordigen vrouwen de helft van de werkenden.

De positie van vrouwen op de arbeidsmarkt is kwetsbaar. Bovendien verdienen vrouwen gemiddeld dertig procent minder dan mannen. Het inkomensverschil tussen mannen en vrouwen neemt af bij de laaggeschoolden, maar groeit aan bij de laaggeschoolden. Vijfenvijftig procent van de bestaansminimumtrekkers is vrouwelijk — het bestaansminimum wordt vaak gehanteerd als de laagste armoedegrens, want het

is het laatste vangnet voor mensen met inkomensproblemen. Van alle werklozen is zevenenvijftig procent vrouwelijk. Maar als je enkel gaat kijken naar diegenen die al twee jaar of meer zonder werk zitten, stijgt dat percentage. Het is zelfs zo dat negentig procent van de uitsluitingen van werklozeheidsuitkeringen voor abnormaal langdurige werkloosheid, vrouwen zijn. Van de vrouwen met een eigen inkomen heeft slechts eenenveertig procent een voltijdse baan. Een meerderheid is hetzij deeltijds tewerkgesteld hetzij afhankelijk van een uitkering van de sociale zekerheid. In de laatste categorie bevinden zich vooral vrouwen onder de dertig en boven de vijftig jaar. Op basis van bovenstaande gegevens spreken sommigen over een *feminisering* van de armoede, omdat ze verwachten dat de cijfers nog flagranter zullen worden.

Risikogroepen

De traditionele rolverdeling bepaalt minder dan voorheen de verdeling van de arbeid. In plaats daarvan manifesteert onderwerps zich als sterke determinanten van arbeidsverdeling. Het feit dat vrouwen meer kans hebben om in de armoede terecht te komen, vindt vaak zijn wortels al in opvoeding en onderwijs. Binnen het gezin worden jongens en meisjes nog regelmatig een bepaalde richting ingestuurd volgens de aloude rollenpatronen. Men verwacht vaak een ander sociaal gedrag van meisjes dan van jongens. Dit kan een invloed hebben op het beeld dat vrouwen van zichzelf krijgen en plaatsen de vrouw al bij voorbaat in een onzekere positie. Dit speelt vooral bij de lagere socio-ekonomische klassen. Men kan een aantal factoren onderschei-

den die de grootste risico's meebrengen voor vrouwen om in de (kans-)armoede terecht te komen, zeker als die vrouwen een laag opleidingsniveau kennen. Vrouwen die hun kinderen alleen moesten grootbrengen — zij maken negentig procent uit van de éénoudergezinnen — bevinden zich zo wiezo in een kwetsbaardere positie omdat er slechts één inkomenstrekker is. Er is vastgesteld dat zij een lager scholingsniveau dan gemiddeld hebben. Het merendeel bevindt zich onderaan de financiële ladder.

Ook oudere vrouwen vormen een risikogroep en dit meer en meer. Onder hen bevinden zich veel alleenstaanden, mede als gevolg van een sterker uitgesproken verouderingsproces bij vrouwen dan bij mannen. Vrouwenpensioenen kennen slechts een zeer trage groei. Het gemiddeld pensioen van werknemers bedroeg in

1993 slechts 20.794 frank. Vrouwen die een onvolledige loopbaan achter de rug hebben, krijgen bijna de helft minder. De reden hiervoor is dat men om recht te hebben op het gewaarborgd pensioensminimum, minstens twee derde van een loopbaan moet kunnen bewijzen, waarin men tenminste drie vierde van de normale arbeidstijd moet hebben verricht. Bijna geen enkele deeltijds werkende uit een groot warehouse bereikt ooit dit minimum.

Onvoltooid

Een groep waarover minder gesproken wordt, zijn de getrouwde thuiswerkende vrouwen met kinderen. Door de veralgemening van het tweeverdienerschap lopen zij een hoge armoederisico. Vooral voor laaggeschoolde vrouwen blijken, als er veel kinderen zijn, de baten van een betaalde job uit te oefenen niet op te wegen tegen de lasten van de cumulatie van buiten- en binnenhuisarbeid. Omdat hun partners meestal ook uit de onderste lagen van de maatschappij komen, leidt zo'n keuze vaak tot armoedesituaties.

Het blijft paradoxaal dat ondanks de sterk gestegen vrouwelijke aanwezigheid in het onderwijs en op de arbeidsmarkt, men moet vaststellen dat het armoederisico onder vrouwen veel eerder toegenomen is dan gedaald. Een verklaring ligt volgens Bea Cantillon (Ulsia) in het onvoltooid karakter van de vrouwenemansipatie. De arbeidsmarkt speelt onvoldoende in op de noden van de werknemer die een job moet combineren met een gezin. Daardoor kennen vooral vrouwen uit de lagere klassen een onregelmatige loopbaan en komen ze vaak in een gedwongen werkloosheidsituatie.

Margo Foubert
Joke Bellen

Bronnen: 'Hoe politiek is het persoonlijke?' van F. Louckx (o.a.) en 'Arme vrouwen? Vrouwen in de kijker van het kansarmoede-onderzoek' van B. Cantillon o.a.

Het Leuvense kansarmoedebeleid onder de loep

Niet enkel in mensen, maar ook in stenen investeren

Welke maatregelen neemt de stad Leuven om de kansarmoede aan te pakken? De huidige rooms-rode coalitie is al vijf jaar aan de macht in Leuven en het is dan ook een geschikt moment om een stand van zaken op te maken. Schepen Jiroflee geeft tekst en uitleg bij het kansarmoedebeleid van de stad.

Volgens Karin Jiroflee (SP), de Leuvense Schepen voor Sociale Zaken, Jeugd en Onderwijs, zijn er in de binnenstad enorme veranderingen gebeurd. Daarom heerst er in de probleemwijken een grotere tevredenheid dan pakweg vijf jaar geleden. Eén van de belangrijkste remedies in de strijd tegen kansarmoede is volgens Jiroflee het tegengaan van de wijkverloedering. Leegstaande woonpanden en verkrotte huizen kunnen de ontwikkeling van een wijk danig afremmen, niet alleen wat de werkelijke materiële situatie van de wijkbewoners betreft, maar ook op psychologisch vlak. Daarom is het belangrijk dat er niet enkel in mensen wordt geïnvesteerd, maar ook in stenen. Zo kunnen er nieuwe prive-eigenaars en bedrijven worden aangetrokken.

Deze investering in stenen gebeurt enerzijds door het opstellen van een inventaris van verkrotte panden en anderzijds door het opstarten van renovatieprojecten (o.a. via sociale huisvestingsmaatschappijen). De middelen om zulke investeringen mogelijk te maken, haalt de stad Leuven uit haar reguliere inkomsten en uit het Sociaal Impulsfonds (SIF) van de Vlaamse Gemeenschap.

Vanaf 1997 werkt het beleidsplan van het SIF in Leuven met een meerjarenplan. Zo krijgt de stad — en met haar het Leuvense OCMW — voor de periode 1997-1999 ruim 440 miljoen frank ter beschikking gesteld. Met SIF-geld worden onder

(foto Pieter Van der Aa)

meer de begeleiding en de ondersteuning van het woonwagenvoerproject en het zogenaamde 'Schoolopbouwwerk' (onderwijswerking voor maatschappelijk achtergestelde kinderen) gefinancierd. Daarnaast gaat het grootste gedeelte van het geld naar investeringen in het 'impulsgebied', een gebied waar de kansarmoede-indicatoren het sterkst zijn. In het huidige beleidsplan omvat het impulsgebied de omgevingen van de Ridderstraat en het Sint-Maartensdal en buiten de stadsgrens ook nog enkele sociale woonwijken, zoals Casablanca in Kessel-Lo of het Schorenshof in Wilsel.

Het Leuvense SIF-plan bevat geen initiatieven rond kansarmoede en delinquentie. Om te beginnen bestaan hierover in Leuven geen cijfers en bovendien zegt schepen Jiroflee dat Leuven geen grootstad is en dus ook niet te kampen heeft met een groot-

stadproblematiek. Waar daarentegen wel veel aandacht aan wordt geschonken, is de verkeersveiligheid in kansarme buurten. Wil je kansarmen uit hun buurt krijgen, dan is mobiliteit van het grootste belang in het SIF-plan, aldus Jiroflee.

Djerba

Een kansarmoede project vertrekt in Leuven telkens vanuit dezelfde optiek. Om de wijkontwikkeling te realiseren, wordt er midden in de wijk een 'wijkburo' geïnstalleerd. In dit wijkburo zetelt een *wijkmanager* die instaat voor de contacten met de bewoners en voor het opsporen van problemen. De dialoog met de inwoners van de wijk wordt bovendien nog verder uitgewerkt door een *buurtmanager* die, zo verklaarde schepen Jiroflee, laagdrempelige

activiteiten moet organiseren. Vooral in het kader van de jongerenwerking worden er heel wat activiteiten uit de grond gestampt waartoe de 'niet-georganiseerde jeugd' makkelijk toegang zou moeten vinden.

Hierbij legt de schepen de nadruk op 'Jeugdwerk Fabota', dat de werking van jeugdhuis 'Den Tube' (een boot op de Vaart) verzorgt. Daarnaast is Jiroflee ook trots op het bij studenten overbekende VELO-project (Veilig en Ekologisch in Leuven Op de fiets). Bij VELO worden laaggeschoolde jongeren opgeleid en tewerkgesteld. Laaggeschoolden vormen immers een risikogroep in Leuven, waar de tertiaire en kwartaire sector overheersen en de reguliere arbeidsmarkt steeds minder jobs aanbiedt.

Dat de kansarmoede echter niet enkel regionaal kan worden aangepakt, maar ook op nationaal vlak volop de aandacht van de bewindsvoerders verdient, bewezen twee partij-kongressen die de afgelopen week werden gehouden. Op zaterdag 27 februari behandelde de SP de samenstelling van de lijsten en het programma voor de komende Europese verkiezingen. SP-lijsttrekker Vandebroucke pleitte ervoor dat er niet enkel een Maastricht-norm mag bestaan, maar dat er ook een Europese armoedenorm moet komen. De drie lidstaten die het best presteren op het vlak van armoedebestrijding, zouden daarbij tot voorbeeld moeten strekken.

Een week later organiseerde ook de CVP-werkgroep 'Vrouw en maatschappij' een kongres, waarop onder andere de problematiek van een vrouwvriendelijk armoedebeleid ter sprake kwam. Er werd onder meer gesteld dat éénoudergezinnen financiële meer steun moeten krijgen. Traditionele kiezersretoriek of Nieuwe Politieke Kultuur?

Diederik Vandendriessche

Karine en Alice, kansarmoede in de praktijk

"Iedereen denkt dat kansarmen bedelaars zijn"

Kansarmoede Karine en Alice zijn twee vrouwen uit Leuven. Ze getuigen op een persoonlijke manier over kansarmoede. Hun relaas illustreert dat kansarmoede in de praktijk veel kanten heeft. Een lage opleiding, werkloosheid en spanningen in het gezin zijn elementen die hun verhaal doorkruisen.

Karine (35), is moeder van drie kinderen. Haar man is spoorwagearbeider. Alice (55) is getrouwd geweest en heeft een zoon van vierendertig. Karine kwam in contact met de werking van 't Lampeke via een catering-project. Nu zorgt ze in buurthuis 't Lampeke voor het onthaal, het onderhoud en de keuken. Alice kreeg tien jaar geleden een hartaanval en kon daardoor niet meer werken. Ze maakt zich nog wel nuttig in het buurthuis waar ze zorgt voor de ambiance.

Veto: Wat is volgens jullie kansarmoede?

Alice: «Dat je geen kansen hebt gehad. Als je vroeger de kans niet hebt gehad om te studeren, dan beland je al snel in de kansarmoede. Je krijgt schulden, betaalt alles op de poef en dan is het vlug gebeurd. Als je ergens gaat werken, heb je minder kans om goed betaald te worden, je hebt immers geen diploma. Maar wij hebben ons werk in de praktijk geleerd.»

Karine: «De samenleving maakt het onderscheid tussen werknemers: iemand die gestudeerd heeft, wordt 'vloerhostess' genoemd, anderen zijn gewoon kuisvrouwen en worden minder betaald. Waarom zou die vloerhostess meer verdienen, voor hetzelfde werk?»

Forseren

Veto: Hoe komt het dat jullie geen diploma hebben gehaald?

Alice: «In mijn tijd gingen velen vanaf hun veertiende werken. Ik werd door mijn vader gedwongen om voor verpleegster te studeren, maar ik weigerde. Ik begon toen aan een snit en naad-opleiding en werkte nadien als bandarbeidster in een hemden-fabriek. Vanwege mijn echtscheiding moest ik soms dagen vrijaf nemen om naar de rechtbank te gaan. Op de fabriek moesten we echter tweehonderd hemden per week afwerken. Ik haalde dat niet meer en werd ontslagen. Met mijn karige werkloosheids-uitkering belandde ik dan in financiële moeilijkheden. Nadien heb ik nog gewerkt in een fabriek in Brussel waar ik koffers moest stikken. Ik moest die harde stof op zo'n manier vasthouden, dat ik 's avonds met bebloede handen thuiskwam. Die wonden werden alsmat groter, maar ik heb dat toch een jaar volgehouden.»

Veto: Waarom ben je gescheiden?

Alice: «Ik moest trouwen omdat ik zwanger was. Na twee jaar wou hij terug naar zijn moeder. Toen we getrouwd waren, liet hij me in het weekend altijd alleen thuis, en hij ging uit. Ik begon hetzelfde te doen en nam mijn zoon mee op kafee. Na de scheiding greep hij dat aan om het hoede-recht op te eisen. Hij stak mijn zoon in een internaat en ik mocht hem niet meer zien. Gelukkig kende ik daar een broeder die mij toeliet om elke woensdagmiddag mijn zoon te bezoeken. Op zijn veertiende is hij echter zelf terug naar mij gekomen.»

Karine: «Ik heb wel de kans gekregen om te studeren, maar ik ben vroegtijdig gestopt en op leercontract gegaan, zonder dat mijn ouders dat wisten. Mijn vader was schrijnwerker en mijn moeder gaf les. Ik heb daarna veel tijdelijke contracten gehad.»

Veto: Wat doen jouw kinderen nu, Karine?

Karine: «Mijn oudste zoon zit in het tweede middelbaar en doet elektro-mechanica, maar dat is ook aan het afzakken. Het klikt niet met zijn leraar. Ik heb trouwens ook al verhitte discussies met die leraar gehad. Hij weigert gewoon met mij rond de

(foto Dirk Bernard)

tafel te gaan zitten. Normaal moet hij naar de ouders bellen. Ik snap ook wel dat mijn zoon de school beu aan het worden is.

Vorige maand werd hij valselijk beschuldigd dat hij met een GSM naar personen buiten de school had gebeld. Die leraar pikte hem er zonder enige reden uit en liet hem zijn kleding uitdoen en zijn boekentas leegmaken. Alleen met het PMS heeft hij een heel goed contact. Tijdens sommige lessen gaat hij daar naartoe, maar hiervoor moet hij toestemming van de leerkracht hebben. Op een gegeven moment zei die leraar dat hij geen briefjes meer schreef, en zo werd het contact met het PMS ook verbroken.»

Veto: Hoe was het om je zoon in zijn puberteit alleen op te voeden?

Alice: «Dat was soms niet gemakkelijk. Ik moest hem niet gaan zoeken in het kafee, ik hoorde hem al van heinde en verre. Soms kwam ik zijn stamkafé binnen, bestelde me een cola en na een tijdje brabbelde hij tegen de uitbater: 'Ik voel dat ons ma hier is.' Wanneer hij me dan zag zei hij: 'Wat doe jij hier?' Ja, maar ik heb ook dorst manneke, en dan dronken we samen een pintje. Moest het zijn vader geweest zijn, die sloeg hem dat kafee uit. Toen mijn zoon zijn zevende specialisatiejaar deed, had hij een leraar tegen zich. Die keurde zijn eindwerk af en snauwde mij op een oudercontact af. Hij duldde niet dat hij een oorbel had en dreigde ermee ze af te trekken. Ik heb hem vlakaf gezegd dat ik hetzelfde met zijn snor zou doen.»

Biefstuk

Veto: Hebben jullie het gevoel te weinig controle te hebben over jullie kinderen?

Karine: «Mijn zoon heeft om half vier gedaan en komt direkt naar huis. Maar ik moet ondertussen wel mijn andere kinderen van school afhalen. Ik kom dan pas om half zeven thuis. Ik kan dan niet controleren of hij zijn huistaken wel maakt. En je mag daar wel tegen bezig zijn, maar dan zegt hij me dat ik juist hetzelfde deed. Zijn school kost mij dertigduizend frank per jaar en ik heb hem al gezegd dat ik dat geld niet zomaar wegsmit. Ik heb zelf ook het geld niet om bezig te zijn met het huiswerk van mijn kinderen. Ik heb hier dan een hele dag gewerkt, en dan moet ik thuis ook nog wat huishoudelijke taken afwerken.»

Veto: Hoe reageert jullie familie op het feit dat jullie kansarm zijn?

Karine: «We waren ooit eens op ROB te zien met één van de project-tentoonstellingen van 't Lampeke. De presentatrice stelde mij voor als één van de kansarme vrouwen. Dit schoot in het verkeerde keelgat van een nicht van mij. Die belde naar mijn moeder

dat het een echte schande was. Ik maakte zogezegd de familie tot schande. Ik heb het er altijd moeilijk mee gehad om hen duidelijk te maken dat ik kansarm ben. Ik ben toen naar die nicht geweest en heb haar die video-kassette van de uitzending gegeven en heb haar eens goed laten kijken. Ik heb toen gezegd dat ik mijn moeder helemaal niet tot schande maakte, maar alleen een interessant project had voorgesteld. Vreemd genoeg moet diezelfde nicht een week lang boterhammen met konfituur eten om zondags eens biefstuk te kunnen kopen.»

Video

Alice: «Kansarmoede, het begrip op zich, wordt volledig misbegrepen. Iedereen denkt dat kansarmen bedelaars zijn die hun schoenen opeten en in krotten leven waar ze pannetjes tegen de regen moeten zetten. Dat is het niet. Net of wij geen nagel hebben om aan ons achterste te krabben. Ze moeten kansarmoede eens leren interpreteren. Wij zijn geen bedelaars. Ze zeggen van ons dat we gaan schooien bij het OCMW. Het is geen schande om daar om geld te vragen, want je moet dat volledig terugbetalen. Maar daar spreken ze niet over. Het OCMW betaalt je wel een waarborg enzovoort, maar je moet dat per maand terugbetalen. Ik heb ook een video en een tv. Maar ik heb daar serieus voor moeten sparen. En dan zeggen ze: 'Kijk, madam leeft in armoede, maar ze heeft wel een video.'»

Veto: Ben je tevreden over het OCMW?

Alice: «Ze weten op het OCMW meer dan jij. Ze zeggen dan wat je kan en wat niet. En daar zit de drempel voor velen. Als je een goede assistente krijgt, dan is het in orde. Dat is dus vrij willekeurig. Mij noemen ze bijvoorbeeld een 'lastige, gemene vrouw' waar bovendien niet mee te klappen valt. Ze zijn er niet om je te helpen.»

Veto: Kansarme mensen geven niet graag toe dat ze kansarm zijn.

Alice: «De meesten komen er zeker niet voor uit en ze zullen dan zeker niet naar het buurthuis komen. Het is meestal zo dat eerst de kinderen in de werking betrokken raken en zo ook het gezin. En dan kan je met die mensen beginnen babbelen, maar het duurt toch een hele tijd vooraleer ze durven zeggen dat ze kansarm zijn.»

Karine: «Is het beter om met mensen te babbelen die in hetzelfde straatje zitten, dan met mensen die van hogerhand komen? Er zijn veel mensen die vroeger in een instelling gezeten hebben. En als je daar ingezeten hebt, dan heb je een vertekend beeld: ik heb niets misdaan, en ze steken me toch weg. Je hebt dan de reflex om je eigen kin-

deren te beschermen voor hetzelfde lot. Je gaat je kinderen overbeschermen. Als er dan hulpverleners voor je deur staan, dan denken sommigen mensen dat ze hun kinderen komen afnemen. Totdat ze de zekerheid hebben dat die mensen hun gaan helpen en de kinderen in het gezin laten.»

Veto: Je hoort mensen soms zeggen dat armen profiteren van het sociaal zekerheidsstelsel. Is er nog sprake van solidariteit tussen de 'andere' mensen en de kansarmen?

Alice: «De meer welstellenden kunnen zich misschien wel beter voelen, maar ze moeten zich dan ook afvragen waarom die kansarmen nu juist zonder werk zitten of op het OCMW steunen. Die op-

merkingen die je hoort over luierten enzovoort: nooit vragen ze zich af hoe het komt dat die mensen geen werk hebben. Het is dan ook moeilijk om met die arbeiders contact te leggen omdat ze zich afsluiten. Solidariteit wordt op die manier erg bemoeilijkt.»

Karine: «Sommige kansarmen hebben het absurde idee om kinderen te verwekken om kindergeld te krijgen, en dan liefst een beetje met een afwijking, want daar krijg je meer voor. Maar die kinderen worden groot en dan kost het meer dan dat het kindergeld opbrengt.»

Veto: Jullie geven wel de indruk het allemaal vanop een afstand te kunnen bekijken, bewust en meer bestuderend.

Karine: «Door over je kansarmoede te klagen kom je er niet. Hier wordt wel veel over kansarmoede gepraat in vergaderingen en uiteenzettingen, en daar leer je bij. En ten slotte: als niemand met die kansarmoede naar buiten zou komen, dan wordt er al helemaal niet meer gesproken over kansarmoede.»

Veto: Denken jullie dat er na de verkiezingen iets zal worden gedaan tegen kansarmoede?

Alice: «Die politiekers zijn allemaal dezelfde zakkenvullers. Kijk maar naar die ene met zijn spleet tussen zijn tanden, die van alles zegt over werklozen. Wel, hij weet er niks van.»

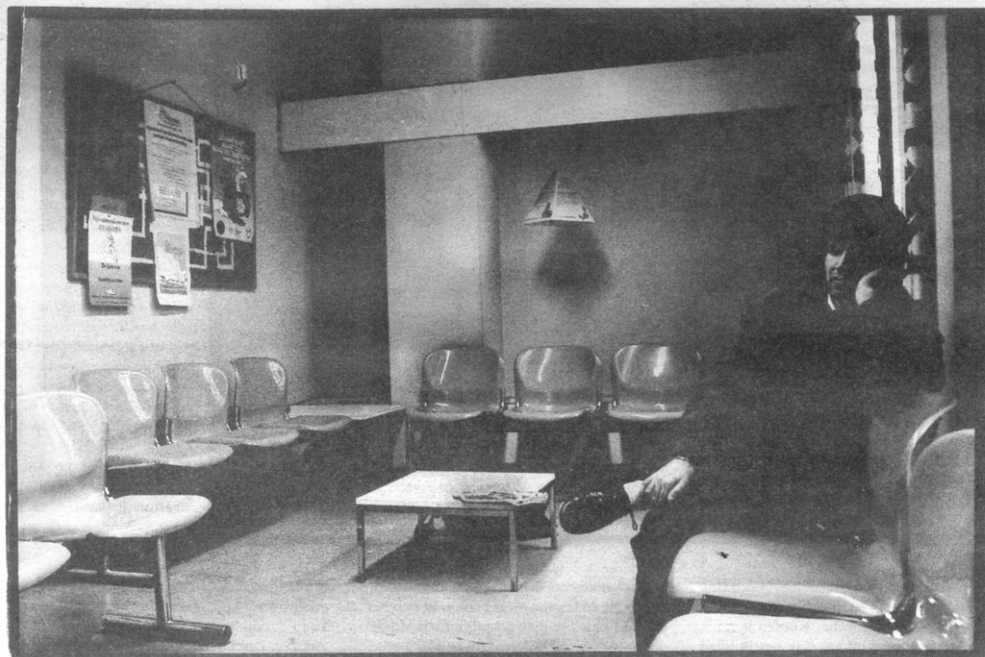
Bart De Schrijver
Ann Van De Moortel
Margo Foubert

Pumpkin Records

Tiensestraat 205
3000 Leuven
Tel 016/20 44 85 Fax
Open 13u00 - 18u30
Gesloten zon. - en Donderdag

IMPORT-SPECIALZAAK
UNIEKE SFEER & LAGE PRIJZEN

Kansarmoede en gezondheidszorg

(foto Archie)

anuit een budgettaire besparingspolitiek worden de gezondheidszorgkosten meer van de overheid naar de patiënt verschoven. De sociale gevolgen voor kansarme gezinnen van deze budgettaire ingrepen worden steeds duidelijker. De drempel tot de gezondheidszorg wordt op die manier verhoogd voor mensen met een lager inkomen. Gezondheidsocioloog Fred Louckx (VUB) pleit voor forfaitaire geneeskunde als alternatief voor prestatiegeneeskunde.

Een aantal onderzoeken toont aan dat in België, evenals in andere landen, belangrijke verschillen in gezondheid bestaan naargelang de sociaal-economische achtergrond van mensen. Zo wegen kinderen van moeders die enkel een lagere schooldiploma behaalden, bij de geboorte gemiddeld tweehonderd gram minder dan baby's van hoger opgeleide moeders. Een laag geboortegewicht draagt soms bij tot een slechtere gezondheid in de eerste levensjaren. Het aantal chronische aandoeningen is bovendien ongeveer vijftig procent hoger in de groep onderaan de sociaal-economische ladder dan in de groep met de grootste maatschappelijke status. Het betreft hier vooral hart- en vaatziekten, longaandoeningen, suikerziekte, rugaandoeningen en reumatische klachten. Bij mensen met een lage sociaal-economische status worden ook meer rokens en meer mensen met overgewicht aangetroffen.

De fysieke arbeidsomstandigheden van lager opgeleide mensen bieden alvast een gedeeltelijke verklaring waarom zij minder gezond zijn. Ze verrichten meer lichamelijk zwaar, vuil, lawaaiig en gevaarlijk werk. Recent onderzoek wijst uit dat die personen ook meer onaangename gebeurtenissen te verwerken hebben: verlies van werk, bestaansonzekerheid, verveling tijdens werkloosheid, en financiële zorgen.

Radio

De economische terugval, ingeluid in het midden van de jaren zeventig, en de daarmee samenhangende verminderde financiële middelen van de overheid, hebben een hele rist beleidsmaatregelen op gang gebracht. De overheid trok aan de nooddrem van de eigen betalingen in de gezondheidszorg. Verhogingen van de remgel-

den op gezondheidsverlening in de radiologie, de klinische biologie en de hospitalisatiekosten volgden elkaar snel op. De wetgeving begin jaren negentig stelde de jaarlijkse toelage van de overheid aan de diverse sociale zekerheidsregelingen vast op 192 miljard frank. De meest recente maatregel in verband met eigen betalingen dateert uit 1993. De overheid streeft daarmee naar een besparing van 705 miljard op de uitgaven van de ziekteverzekering. De vraag is volgens VUB-gezondheidsocioloog Louckx of dit niet ten koste is gegaan van een aantal fundamentele pijlers van de verzorgingstaat.

De overheid kon vaststellen dat het verbruik van medische zorgen daalde naarmate de eigen betalingen de hoogte ingaan. Zoals reeds in het inleidend artikel over kansarmoede is beschreven, zijn er in ons land heel wat bestaansminimumtrekkers, mensen met afbetalingsproblemen, werklozen en dergelijke. Het zijn vooral deze mensen die erg kwetsbaar zijn voor een verhoging van de eigen betaling bij de dokter. Gevolg is dat ze hun bezoek aan een arts uitstellen. Gezondheidszorg wordt op die manier voorwerp van afwegingen tussen verschillende primair noodzakelijke uitgaven. Opvallend is ook dat armere bevolkingslagen veelvuldig beroep doen op de spoedgevallendienst van ziekenhuizen — een teken aan de wand dat hun gezondheidssituatie zich in een grenssituatie bevindt. Uit een enquête onder apothekers bleek dat ook de geneesmiddelenkosten bijzonder zwaar beginnen te wegen op het budget van sommige zieken, vooral bij alleenstaande bejaarden en werklozen. Zeker bij chronische aandoeningen is er een sterke prijsgevoeligheid voor geneesmiddelen. De apothekers ondervonden dat de ziekte van de patiënt hierdoor langer kan duren en als gevolg ernstige complicaties kan krijgen.

De hierboven vermelde problemen bewogen de

overheid ertoe om correctiemechanismen in hun bezuinigingspolitiek in te bouwen. Er kwam bijvoorbeeld een systeem van *sociale franchise*: de te betalen eigen bijdragen voor gezondheidskosten van bestaansminimumtrekkers, werklozen en andere groepen blijven daardoor beperkt tot een jaarlijks plafond van vijftienduizend frank. Eens dit bedrag overschreden kunnen deze patiënten aanspraak maken op kostenloze gezondheidszorg. De doorgevoerde bijsturingen in de ziekteverzekeringen blijven volgens professor Louckx echter beperkt tot lapmiddeltjes. De voorwaarden om in aanmerking te komen, zijn volgens hem moeilijk te realiseren en daarbij komt dat de administratieve rompslomp, gekoppeld aan een ingewikkeld inkomensonderzoek, groter wordt.

Friet

Dit is het resultaat van jarenlang bijsturen in functie van ad hoc antwoorden op ad hoc problemen. Door deze pleisterpolitiek gaat de burger zich van langsom onzekerder voelen over de mogelijke kosten van een bezoek aan de huisarts. Een ander gevolg is dat sommige

medische problemen — autisme, multiple sclerose — moeten wachten op ruime mediabelangstelling vooraleer zij door de ziekteverzekering gedekt worden. In tegenstelling tot de pleisterpolitiek stelt Louckx dat een algemene verplichte ziekteverzekering als onmisbare institutionele basis dient voor het terugdringen van sociaal-economische gezondheidsverschillen.

Arbeider

Gezondheidsocioloog Louckx wil dat er een andere geneeskunde in de plaats komt van de huidige "prestatiegeneeskunde": een "forfaitaire geneeskunde". Een forfaitair systeem betekent dat een zorgverlener een forfaitair bedrag ontvangt, afhankelijk van het aantal bij hem ingeschreven patiënten. Dit bedrag dekt alle raadplegingen en bezoeken. Het basisniveau van het forfait wordt nationaal berekend aan de hand van de jaarlijkse gemiddelde kostprijs per recht-hebbende van de verstrekkingen waarvoor dekking is voorzien. De zorgverleners verbinden zich binnen dit systeem ertoe de bij hen ingeschreven patiënten geen betaling per prestatie meer aan te rekenen. Dit komt er in de praktijk op neer dat de verstrekkingen voor de patiënt kosteloos worden. Daar staat dan wel tegenover dat deze laatste zich voor de onder het forfait vallende verzorging steeds tot deze zelfde zorgverlenersgroep dient te wenden, zoniet verliest hij zijn recht op tussenkomst van de ziekteverzekering.

Het forfaitaire betalingsstelsel — vooral toegepast in groepspraktijken — heeft een woelige geschiedenis achter de rug. Deze alternatieve vorm van vergoeding voor gezondheidszorg is een flinke slag voor het monopolie van de betaling per prestatie. De poging tot invoering van dit systeem — door vooral de socialistische arbeidersbeweging en de mutualiteit Bond Moyson — werd steeds afgeblokt door de georganiseerde artsenwereld, in tegenstelling tot Nederland en Groot-Brittannië.

Het grote medische voordeel van het forfaitaire systeem zou zijn dat een globale benadering van de gezondheidszorg mogelijk is. Het zorgt er namelijk voor dat patiënten zich steeds bij dezelfde dokter aanbieden zodat een grotere opvolging mogelijk is. Voor kansarmen is dit bijzonder interessant. Bovendien kan het de efficiëntie van gezondheidszorg verhogen en worden administratieve besparingen tot een minimum beperkt.

Ridders

Een Leuvense voorbeeld van zo'n forfaitaire gezondheidszorg is het Wijsgezondheidscentrum in de Ridderstraat, verbonden aan buurthuis Het Lampeke. Het centrum bestaat sinds september 1995. Het is ontstaan vanuit het buurthuis omdat men de eerstelijnsgezondheidszorg (de huisarts en dergelijke) toegankelijker wou maken, zowel financieel als sociaal. Men vindt hier huisartsen, kinesisten, logopedisten, verpleegkundigen, en pedikures. De belangrijkste pijler van het gezondheidscentrum is het forfaitaire systeem. Een andere pijler is dat het centrum zich naast het curatieve concentreert op gezondheidspromotie en -preventie. De bedoeling is om vooral de kansarmen uit de buurt zelfredzaam te maken. Philip Jacobs, coördinator van het centrum: "Het is niet de bedoeling een duale gezondheidszorg te creëren, enerzijds de geneeskunde per prestatie voor degenen die het kunnen betalen en anderzijds een forfaitair systeem voor de kansarmen. Groepspraktijken moeten er gewoon voor iedereen zijn, als alternatief voor prestatiegeneeskunde. Bovendien, wil ons centrum financieel gezond blijven, dan moet er een evenwicht zijn tussen patiënten die veel of minder zorg nodig hebben. Op dit moment is het zo dat ongeveer tachtig procent van onze negenhonderd patiënten primair uitkeringsgerechtigd is."

Bart De Schrijver
Margo Foubert

KULTUURRAAD

THEATER MARCHÉ 21-24 MAART 1999

L O C A T I E
ALLE VOORSTELLINGEN VINDEN PLAATS
IN DE

BRANDWEERKAZERNE
{VAARTKOM LEUVEN TGO SILO}

P R I J Z E N
MET STUCCAART IN VOORVERKOOP 100
BEF / AVONDKASSA 125 BEF
ZONDER STUCCAART IN VOORVERKOOP
150 BEF / AVONDKASSA 175 BEF
DAGTICKET MET STUCCAART 150 BEF
(ENKEL IN VOORVERKOOP)

INFO & RESERVATIES: 016/20-81.33: STUC-
ONTHAAL
E. VAN EVENSTRAAT 2D, 3000 LEUVEN

<http://www.stuc.leuven.ac.be/kura>

Volkskeuken

Ginkgo Biloba

THEATERMARCHÉ

4-DAGS THEATERFESTIVAL

9 9 21-24 3 ***

zondag 21 maart

THEATER

20.00u. KATON o.e. "Lecho"
22.00u. Optreden
CARAVAN COCKPIT
22.45u. Te IN EFFIGIE
"Hoe de dwaling van het woord
het woord van de dwaling wordt"

maandag 22 maart

MONOLOGEN

17.00u. WORKSHOP ROND
MONOLOGEN
20.30u. KATON o.e. "Tobacco"
+ GREET SAMYN "De virtuoos"
22.30u. THEATERWERKGROEP
RIFKA "Rifka"
+ ANNELIES JACOBS
"Geen standbeeld voor Gudrun
Ensslin"

dinsdag 23 maart

CABARET

18.30u. DEBAT "THEATER, EN
VERDER?"
Jolente De Keersmaecker, Dimitri
Leue en Donald Maddier
moderator: Peter Anthonissen
20.30u. POMUZI
22.00u. VROLIJK BELGIE
"Huppen in brak water"

woensdag 24 maart

PERFORMANCES

20.30u. SOFIE DEGRAUWE EN
SASKIA DE COSTER
"Haar knie kraakt als een veer"
+ KLUWEN/DE GROEP "Assassin"
22.30u. W@N
24.00u. HAPPENING:
Tuf/ performance/dans/video/
multimedia/musimusic(V)/D?

Kultuurraad der Leuvense studenten maakt deel uit van de Leuvense Overkoepelende Kring Organisatie
V.U: Gerlinde Snoeck, E. Van Evenstraat 2d 3000 Leuven Vormgeving en fotografie: Peter Dhondt - Spacepanda tel: 016/200.110

L O K O

Leuvense Overkoepelende Kring Organisatie

Alice in Wonderland

U originele week stelden Stuc en Klapstuk hun Arenbergproject voor. Tegen september 2001 zullen het kunstencentrum en de organisatie voor dans verhuizen naar het complex aan de Naamsestraat. Het gebouw wordt tegen die tijd grondig aangepakt door de gerenommeerde Nederlandse architect Willem-Jan Neutelings. Hij wil het labirintische gebouw een nieuwe transparantie en openheid geven. Hoe ging de man te werk om voor het uitgebreide eisenpakket een geschakeerde architectuur te creëren?

Neutelings: «Nee, het was eerder een uitdaging, zowel financieel als architecturaal. De allereerste keer dat ik het gebouw kwam bekijken dacht ik: "Die opdracht aanvaard ik niet. Met dit gebouw kan ik niets doen. Dat wordt alleen maar ellende." Nu ben ik zelf heel tevreden. Het is natuurlijk een gebouw met veel achterstallig onderhoud, een gebouw dat jaren halvee heeft gestaan. Maar het voornaamste probleem was dat het een heel labirintisch gebouw is. Je moet echt je weg zoeken, terwijl het juist de bedoeling van Stuc was om een meer heldere en samengebalde structuur te scheppen. Eigenlijk was er ook geen enkele bestaande ruimte waar ook maar één functie zou kunnen passen. Elke

huizen. Eigenlijk is het idee zo dat je in het plan ook zo'n stadje hebt met verschillende zalen, weliswaar veel dicht bij elkaar. Daardoor geef je veel meer expressie aan de werking van een kunstencentrum, met heel veel verschillende soorten mensen en gegevens: dans, theater, muziek, studenten, grote groepen. In die zin is een kunstencentrum een metafoor voor een levende stad en sluit ook de complexiteit van Arenberg goed aan bij de complexiteit van een stad.»

Veto: Die heterogeniteit en complexiteit geeft elke ruimte een heel duidelijke identiteit. Het samengaan van een architecturale en functionele schakering vormen een soort van tapijt, een typologische estetik. Is het gebouw flexibel genoeg om het theater van de komende decennia een plaats te geven?

Neutelings: «Ja en nee, ik geloof op geen enkel vlak in permanentie, noch op maatschappelijk vlak, noch op het vlak van architectuur, noch op het vlak van theater. Ik denk dat het leuke van dit concept is dat we het achterblok laten staan zoals het is. Voor mijn part wordt het binnen tien jaar opnieuw verbouwd. Ik denk dat het goede van dit gebouw en dit ontwerp is dat het niet één kant en klaar ding is. Dat brengt een flexibiliteit met zich mee waardoor je frekwent kan wisselen. Het lijkt misschien weinig wendbaar omdat elke zaal afzonderlijk kleine aanpassingen doet. Over de flexibiliteit van theater hebben we trouwens grote discussies gehad. Het lijkt alsof je met de zogezegde zwarte doos alles kan doen, maar in feite kan je er niets mee aanvangen. Het is niet meer dan een karakterloze ruimte. Kunst en architectuur hebben nood aan identiteit.»

Waardevol

Veto: Je merkt ook dat er in het theater vandaag de dag een typologische estetica ontstaat. Theater wordt steeds meer gemaakt voor de huiskamer of op lokatie. Misschien is dit het eerste theatergebouw waar de hedendaagse evolutie in theater en in architectuur zich samen voortbeweegt?

Neutelings: «Dat is zeker een ambitie die we hebben. Het bizarre is dat je voldoende theaterhuizen hebt en dat groepen toch op zoek gaan naar lege fabrieken of slachthuizen om te gaan spelen. Ze moeten daar ongeloflijk veel moeite doen om de nodige elektriciteit te krijgen, lampen op te hangen. Dus je ziet dat er zeker nood is aan een soort karaktervolle gebouwen die uit nodigen tot een bepaald gebruik, veeleer dan het soort theaterzalen die we nu hebben. Het idee is dat we iets willen maken dat op zichzelf staat, iets dat er gewoon staat. Je hebt ook de Zuilenzaal of de Dansstudio. Mensen treden er heel graag op, precies omdat die zalen iets op zichzelf waardevol zijn.»

«Het Arenberginstituut heeft nu al iets van de kwaliteiten van een verlaten gebouw, het is als geheel ook erg karaktervol. De voorkant is een hele brede gevel waar bovendien een gebouw op een heuvel achter zit waar je zo in kan verdwalen. Dat willen we precies versterken. Maar ik wil zeker niet de pretentie hebben te zeggen dat in een fabriek spelen nu overbodig wordt.»

Veto: Het concept is echt ambitieus. Bent u bij uw onderzoek gelijkaardige pogingen tegengekomen in uw zoektocht doorheen de theaterzalen van Nederland?

Neutelings: «Nee, we hebben vrij veel theaters bezocht en ik heb zulke concepten niet gezien. Het is natuurlijk wel zo dat het idee heel oud is. Theater is ontstaan op pleinen; er werd op karren gespeeld. Alle mensen stonden eromheen of hingen uit hun ramen, en vanuit die situatie zijn ook de eerste theaters ontstaan. Het was een soort speelvlak met loges; een afspiegeling van de natuurlijke situatie waar mensen

vanuit een soort raampjes naar de scène keken — zoals in het oude Globe Theatre van Shakespeare bijvoorbeeld. Die vorm is geëvolueerd naar een hoefijzertribune, waarbij de scène steeds meer naar achter werd verplaatst, verder van het publiek. Nu zie je dat de theaterwereld opnieuw gaat zoeken naar marktleinen en fabrieken. Zoek willen daar ergens tussenuit zitten, door een nieuw soort publieke ruimte te creëren. Ik kan me bijvoorbeeld voorstellen dat er meer voorstellingen zullen plaatsvinden op de patio dan in de grote zaal. De patio is een soort marktlein.»

Knooppunt

Veto: Het hele gebouw moet begrepen worden als een soort marktlein waar alles door elkaar stroomt. Er is letterlijk een grote transparantie, je kan vanop de patio binnen kijken in de kantoren, maar evengoed in de grote zaal.

Neutelings: «We willen absoluut elke vorm van hiërarchie vermijden. Het is geen verzameling van zalen waar ook nog eens een foyer en een vestiaire zijn aangeplakt. Elke ruimte is met haar functie en karakter een soort evenwaardig knooppunt. Ook de zalen zijn niet echt gedefinieerd kwa sirkulatie. Er zijn voor elke zaal verschillende ingangen zodat je ze telkens op een andere manier kan betreden, via het dakterras, via het podium, via een balkon. De openheid staat centraal, samen met de zichtbaarheid van de talrijke dingen die tegelijk gebeuren.»

Veto: Levert de letterlijke transparantie van het gebouw een enakmakend beeld op indien je vanaf de patio kijkt?

Neutelings: «Ik denk het niet. In die opengemaakte makette lijkt het inderdaad zo, maar als ze gesloten is, is het meer een Alice in Wonderland, een soort gangen met deurtjes en achter elk deurtje zit iets anders. Ik denk zelfs dat je van wat er in de grote zaal gebeurt vanop de patio net weinig genoeg ziet om je nog nieuwsgierig te maken.»

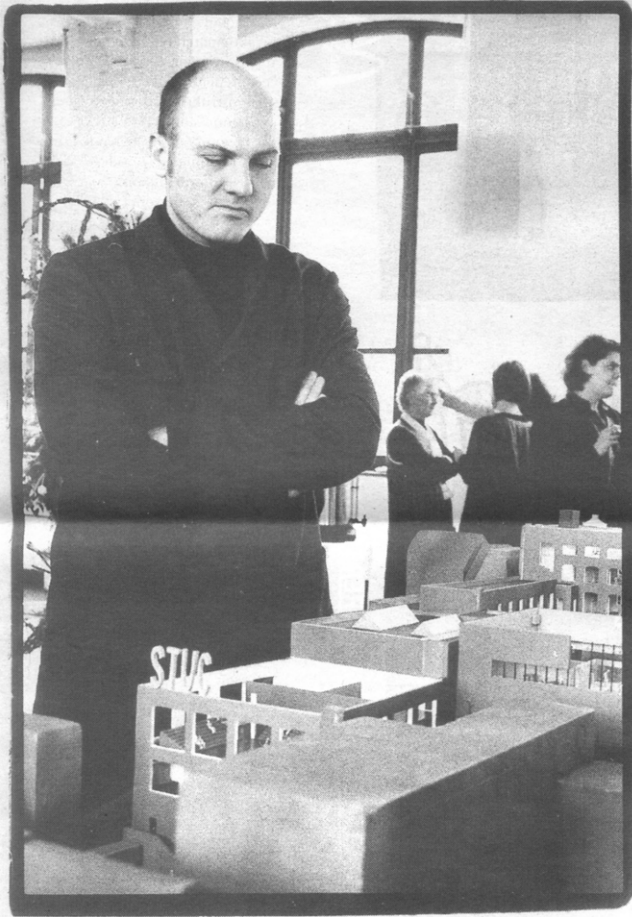
Veto: Verbergen de gevels aan de Naamsestraat en de Schapenstraat de openheid of schakering van het instituut niet?

Neutelings: «Een kunstencentrum moet het natuurlijk niet hebben van haar gevel, de programmatie is haar uithangbord. Een kunstencentrum als De Singel in Antwerpen ligt zelfs buiten de ring. Het Arenberginstituut moet wel via de ervaring blijven als je er eenmaal bent. De identiteit van de architectuur springt zozeer in het oog dat geen bezoeker of acteur zal vergeten in het Stuc gespeeld te hebben. We kunnen dan natuurlijk hopen dat ze even graag terug komen.»

Kafee

«Nu is het Arenberginstituut inderdaad ongeloflijk hermetisch. Niemand weet wat erachter zit. Dat willen we vooral kwijt-raken. Het grote kafee aan de Naamsestraat wordt ongetwijfeld populair, het lijkt me dat er op dit moment geen enkel deftig kafee is in Leuven waar je op je gemak kan zitten. Bovendien zal je er kunnen eten. Door een heraanleg van het voorplein komt de patio via de foyer als het ware aan de straat te liggen. De onderdoorgang moet het gebouw opentrekken. Daarnaast is er in de gehele Leuvense binnenstad eenzelfde soort kampusachtige architectuur aanwezig, in het bijzonder de universiteitsgebouwen rondom het stadsplein, zoals het Hogenhevelcollege. Gebouwen liggen verscholen achter een kleine doorsteek, komen uit op een binnenplaats. Er duiken geregeld verrassende elementen op in een kleine stadswandeling. Zo'n oord voor uiteenlopende sensaties moet Arenberg worden.»

Katrien Darras
Jeroen Peeters

Zie eens wat ik gemaakt heb

Foto (Dirk Bernard)

Neutelings: «We zijn begonnen met een haalbaarheidstudie. Eerst werden alle delen van het Arenberginstituut bekeken: wat is bruikbaar, wat is in goede staat en wat niet? Dat was al een serieus probleem, want grote delen van het gebouw zijn echt verkromen omdat ze sedert twintig jaar niet onderhouden zijn door de unief. Dan hebben we heel intensief een programma samengesteld: wat is er nodig en welke relaties moeten tussen de ruimtes bestaan? Vervolgens hebben we een budget vooropgesteld op basis van die gegevens. Dat geheel vormde een soort uitgangspunt waarmee we aan het werk zijn gegaan. We zijn een aantal opties gaan onderzoeken, die varieerden de voorbije twee jaar van volledige sloop tot volledige renovatie. Uiteindelijk hebben we nu een goed evenwicht gevonden tussen het bestaande gebouw, verbouwing en herinrichting, het eisenpakket en de werking van Stuc en Klapstuk, en de financiën.»

Veto: Ziet u het grotere aandeel van renovatie als een compromis van uw kant, tegenover de vrijheid van een nieuwbouw?

ruimte was te laag, of te smal, of er was teveel lawaai. In die zin was het helemaal niet zo evident. Maar aan de andere kant, als je er langer over na gaat denken, is het ook een fantastische ruimte. Bovendien denk ik dat het Stuc niet zo kunnen gedijen in een blinkend, totaal nieuw gebouw. Ik denk dat de combinatie van oud en nieuw, het niet helemaal gelijke, goed past bij een kunstencentrum, en bij het soort avantgardesfeer dat er hangt.»

Metafoor

Veto: Hoe bent u ertoe gekomen om van dit labirintische gebouw een klein stadje te maken, met talrijke ruimtes met een eigen identiteit of metaforische invulling rond een patio?

Neutelings: «Dat is eigenlijk niet mijn idee, maar een idee van de artistieke leiding van Stuc en Klapstuk. Het gekke is dat je in de huidige situatie van Stuc, waarbij je door de stad loopt om naar de Vlamingenstraat of de dansstudio te gaan, ook een confrontatie met een klein stukje stad vormt. De zalen hebben hun eigen identiteit, als

Een huis voor meerlagig leven

Orige week stelden Stuc en Klapstuk het definitieve voorontwerp van het Arenbergproject voor aan de pers. Halfweg het jaar 2001 zullen beide organisaties, maar ook Kultuurraad — een geleiding van Loko — en de universiteit hiermee een centrale werkplek hebben voor een uiteenlopend geheel van culturele activiteiten. We legden ons oore te luisteren bij het directie-trio van Stuc en Klapstuk om te horen hoe fantastisch het allemaal wel wordt. Een kauserie met Karolien Derwael, An-Marie Lambrechts en Griet Van Laer.

Veto: Wat zal de invloed van het Arenbergproject op de werking van Stuc zijn?
Karolien Derwael: «Er zijn meerdere elementen: logistiek, hoe je werkt, en artistiek. Op artistiek vlak gaat er meer mogelijk zijn, op voorwaarde dat de meer werkingsgeld krijgen vanaf 2001. Het zal een grote vooruitgang zijn omdat het één groot huis is, waar alle fasetten van de werking op één plek samenkomen: voorstellingen, productie, kantoren, techniek, kafee... werkelijk alles.»
An-Marie Lambrechts: «Vreemd genoeg is elke culturele activiteit en ook elke artistieke ambitie sterk afhankelijk van de werkomstandigheden. Artistieke creatie heeft nood aan een goed uitgebouwde ruimte. Ook voor de programmator is het belangrijk artiesten in een ruimte te kunnen ontvangen die werkbaar is. Daarom is ons uitgangspunt dat de activiteiten leidt steeds concreet. Algemene concepten hebben een gebrek aan flexibiliteit. We werken met dit materiaal, in Leuven, binnen deze context en we doen dat op die manier, en zo dat we zelf kunnen zeggen dat het aanbod op een goede manier geïntegreerd is.»

Zomer
Veto: Hoe werd de werking van Stuc en Klapstuk in een architecturaal concept gegoten?
Derwael: «Voor het nieuwe gebouw zijn we eveneens uitgegaan van de concrete ruimtes die er al waren, zoals het labo en de zuilenzaal. Het kwam erop aan te kijken hoe deze zo bruikbaar mogelijk gemaakt kunnen worden. Anderzijds hebben we gemerkt dat het denkwerk rond de twee blokken nieuwbouw veel moeizamer verliep. Het draait om meer dan een bouwgrond van zoveel bij zoveel meter, er moeten immers keuzes gemaakt worden voor de komende generaties teatermakers en programmatoren, er moest een mix zijn tussen eigenheid en flexibiliteit, identiteit en openheid. Voor de nieuwbouw hebben we gewoon verder gedacht vanuit het gebouw zelf, namelijk een verzameling ruimtes met verschillende karakters. Zo wordt de grote zaal bijvoorbeeld een huiskamer.»
Veto: Architect Willem-Jan Neutelings vertelt dat de idee om de schakering van een tapijt op het gebouw over te brengen van jullie kwam.
Derwael: «Op een bepaald moment zaten we op kafee, op de einddag, en toen kwam de grote klik. Het zomerse terras op de patio van het Arenberginstituut was buitengewoon gezellig, terwijl er overal rondom voorstellingen plaatsvonden. Dat leidde ertoe de patio centraal te stellen in het concept, in plaats van talrijke gangen te bouwen om bij de zalen te komen. Alle zalen zijn gedacht als huisjes rondom een plein, heel open, als een stad in de stad. Zo zijn de huidige Stuczalen in zekere zin ook al, ze liggen precies aan de straat, zij het verspreid over de stad. Je loopt gewoon binnen zonder eerst nog een onthaal, een kafee, een gang, een vestiaire, een foyer, en nog een gang te moeten passeren. Het is gewoon een kwestie van binnen te lopen en je bent in de zaal. Dat wilden we

behouden, maar dan op één plaats.»
Veto: Gaat een nieuw gebouw dat adequaat uitgerust is leiden tot een artistieke kentering?
Lambrechts: «Die vraag gaat op voor zowat alle huidige Vlaamse kunstencentra. Waar moet het naartoe, alle centra worden groter, zal er nog plaats zijn voor kleinere teatergezelschappen die nu de hoofdmoot uitmaken? We kunnen natuurlijk niet op de geschiedenis vooruitlopen. Als binnen vijftien jaar blijkt dat de structuren van de huidige kunstencentra niet meer voldoen om het artistieke aanbod naar behoren op te vangen, dan moeten we iets anders doen, zoniet zullen we verkeerd bezig zijn.»
Derwael: «Nu komt het er eerst op aan de twee jaar die ons nog scheiden van Aren-

berghaven, maar dan op één plaats.»
Veto: Gaat een nieuw gebouw dat adequaat uitgerust is leiden tot een artistieke kentering?
Lambrechts: «Die vraag gaat op voor zowat alle huidige Vlaamse kunstencentra. Waar moet het naartoe, alle centra worden groter, zal er nog plaats zijn voor kleinere teatergezelschappen die nu de hoofdmoot uitmaken? We kunnen natuurlijk niet op de geschiedenis vooruitlopen. Als binnen vijftien jaar blijkt dat de structuren van de huidige kunstencentra niet meer voldoen om het artistieke aanbod naar behoren op te vangen, dan moeten we iets anders doen, zoniet zullen we verkeerd bezig zijn.»
Derwael: «Nu komt het er eerst op aan de twee jaar die ons nog scheiden van Aren-

wel ritme dat het gebeurt. Het moet er zowiezo fijn werken zijn.»
Veto: Er is plaats voor vele organisaties tegelijkertijd. Wat is de plaats van Kultuurraad?
Lambrechts: «Voor het eerst zullen Stuc, Klapstuk en Kultuurraad, én de KU Leuven, de stad en de provincie op hetzelfde draagvlak actief zijn. Dat is werkelijk ongelooflijk. Voor de eerste keer zijn we geen opposanten, maar kan ieder zich in zijn manier van werken perfect verhouden tot elkaar. Dat zal niet gemakkelijk zijn, maar voor het eerst zal er een gedeeld belang zijn.»

Kado

Derwael: «Alles is dan ondergebracht in één centrum, waar je naartoe kan voor tal van verschillende dingen. Wij zullen bijvoorbeeld naar een konsert gaan van de Universitaire Big-Band, terwijl zij naar onze teatervoorstellingen komen, dat is de uitdaging. We willen een mogelijk conflict gezinsins uit de weg gaan, hoewel we hopen dat het anders uitpakt.»

«Binnen de complementariteit van de talrijke activiteiten die in het gebouw zullen plaatsvinden, zal ook Kultuurraad een veel breder draagvlak krijgen en een betere infrastructuur. Dat heeft echter ook financiële implicaties. Hopelijk besteedt Loko (Leuvense overkoepelende kringorganisatie) het miljoen subsidies aan Stuc dat na een afbouw vrijkomt, aan werkingsgeld en een extra personeelslid voor Kultuurraad. Zo kan dat geld zijn effectiviteit behouden voor het creëren van laagdrempelige culturele activiteiten voor studenten. Indien het budget versnipperd wordt voor hier en daar een kleine activiteit, wordt het slecht besteed en zal Kultuurraad niet meer naar behoren kunnen functioneren. Hopelijk wil Loko Kura over die streep trekken, en wil de studentenbeweging voor één keer op een termijn denken die meer dan een jaar omspant. Voor één keer niet van a naar b gaan, maar van a naar c, en daarbij d, e, f, en g kado krijgen.»

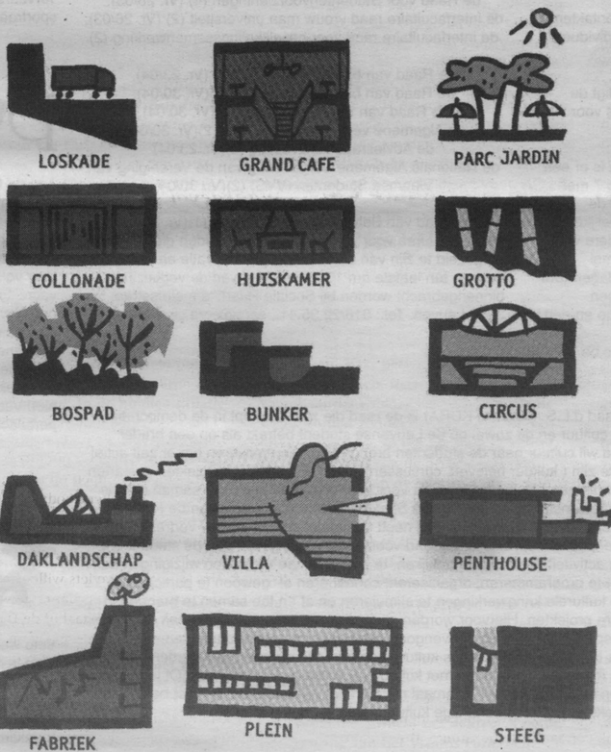
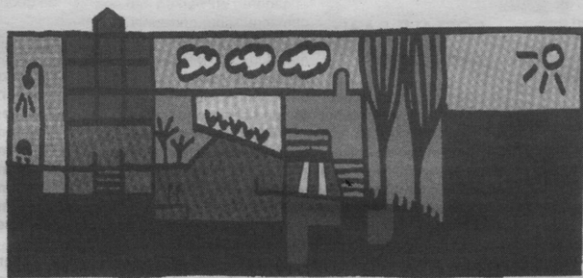
Ambitie

Veto: Er is wellicht ook veel plaats voor veel publiek tegelijk.
Lambrechts: «Een stad met tal van verschillende publieken zal op haar wenken bediend kunnen worden. Een plaats waar veel plek is, en veel verschillende soorten van plek. Een doorstroming van verschillende publieken is een belangrijke ambitie, de drempel wordt voor alle partijen lager in een gebouw waar vanalles tegelijk gebeurt.»

Derwael: «Je kan Stuc en Klapstuk niet afsluiten, het gaat om veel meer dan enkel een centrum voor teater en dans, wat we zowiezo niet willen zijn. Er wordt bijvoorbeeld plaats gemaakt voor individuele studenten, voor studentengroepen, voor universitaire initiatieven, voor Kultuurraad, voor Culturele Studies. Er zijn elke dag ook driehonderd mensen die les zullen krijgen in de aula. Mensen die de doorsteek naar de Schapenstraat gebruiken komen er eveneens voorbij. Mensen die komen repeteren met de universitaire ensembles zitten er elke avond. Kultuurraad met alle kursussen brengt eveneens elke avond een divers publiek naar het gebouw. Mensen die individueel muziek komen repeteren of foto's ontwikkelen lopen er rond. En daar bovenop komt de gehele programmatie, met personeel en kunstenaars, en ook nog eens een uiteenlopend publiek. En iedereen passeert doorheen het gebouw, een fantastische plek die heel toegankelijk en open is.»
Lambrechts: «We moeten ons tot al die publieken verhouden, dat is werkelijk noodzakelijk om als kunstencentrum het hoofd boven water te kunnen houden. De neiging om naar binnen te groeien mag nooit te groot worden. Het gebouw dat nu bedacht is, is voor iedereen die er maar wil werken. Er is een grote openheid.»

Griet Van Laer rolt intussen haar tiende sigaret en drinkt haar zesde koffie. Jim Jarmusch en Roberto Benigni wandelen binnen. Ook dat is Arenberg.

Jeroen Peeters

berg te overleven. Het project ligt anderszits wel op alle vlakken in het verlengde van waar we nu mee bezig zijn, kwa uitstraling, kwa artistieke benadering. Stuc wordt niet anders, het wordt enkel beter. Op dit moment werken we er achter de schermen al naartoe, bij nieuwe aankopen, techniek, en dergelijke. Maar dat is geen ommezwaai, eerder een verderdenken, versterken, versterken, versterken.»

Groot

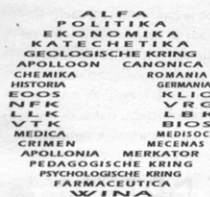
«Het doel voor Stuc en Klapstuk is niet zozeer om steeds uit te breiden en ontzettend groot te worden, maar beter te kunnen werken. Het komt erop aan om eenzelfde kleinschaligheid te realiseren binnen een beter gebouw, en op één plaats. Dat wil

reeds hun zaal gekozen. Wellicht gaan er teatermakers ons toch verbazen en de kelderruimte of de keuken opeisen als werkruimte.»

Derwael: «Door een betere tijdruimtelijke coördinatie in het Arenberggebouw zullen we ook niet langer — zelfs los van de financiën — voor de verscheurende keuze moeten staan voor productief of receptief werk. Als we nu louter zouden produceren, kunnen we geen programma meer presenteren aan ons publiek, zodat het langzaam zal aldalen. Dan is er echter ook geen publiek meer om voor te produceren. Dat is voor ons op dit moment een pijnlijk punt. We hebben ervoor gekozen om twee jaar enkel receptief te werken, maar dat is gezinsins een ideaal artistiek evenwicht. In Arenberg kan alles tegelijk, om het even op

Op een dag vind je het engagement in je leven, en dan...

Om ook in het academiejaar 1999-2000 een goed werkende studentenbeweging mogelijk te maken aan de KU Leuven, is de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie, kortweg Loko, op zoek naar een aantal enthousiaste en getalenteerde medewerkers. Wie geïnteresseerd is in het sociale, sportieve of culturele leven van de Leuvense student kan zich aanmelden bij respectievelijk Sociale Raad, Sportraad of Kultuurraad. Wie zich zorgen maakt om het onderwijs aan de universiteit vindt zijn of haar gading bij Kringraad, terwijl Portulaca het opneemt voor de buitenlandse studenten in Leuven. Tot slot kan je je journalistieke eren kwijt bij Veto. Elke van deze verenigingen zoekt nog een voorzitter, vrijgestelden (halftijds betaalde krachten), vertegenwoordigers in talloze universitaire organen en een pak medewerkers. Voor meer inlichtingen wend je je tot de individuele organisatie waar jouw interesse het meest naar uitgaat.

Kringraad
Loko
K.U. Leuven

Kringraad bekommert zich binnen de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie om de onderwijsproblematiek en de coördinatie tussen de verschillende faculteitskringen. Om de werking ervan in te vullen zijn volgende functies vakant:

- **Voorzitter:** coördineert de gehele werking van Kringraad
- **2 vrijgestelden:** halftijds

- betaalde krachten die zowel voor administratieve als inhoudelijke ondersteuning zorgen.
- 4 vertegenwoordigers op de **Academische Raad:** het hoogste academische beslissingsorgaan aan de KU Leuven.
- 4 vertegenwoordigers op de **Onderwijsraad:** het belangrijkste adviesorgaan wat betreft onderwijskundige aangelegenheden.
- 3 vertegenwoordigers in de **Kommissie Academische Lerarenopleiding:**
- 2 vertegenwoordigers in de **Vereniging van Vlaamse Studenten (VVS)**
- 1 **kringencoördinator:** bekommert zich om de contacten met de kringen en om problematieken waarmee individuele of meerdere kringen geconfronteerd worden.
- 1 **internationaal vertegenwoordiger**
- 1 **informaticaverantwoordelijke:** vertegenwoordigt de Leuvense studenten in de universitaire commissies voor CBI en de PC-classes.
- 1 **beheerder van Alfaset cvba**
- Op vrijdag 26 april wordt de voorzitter verkozen en is er een gesprek met de kandidaat-vrijgestelden. Op vrijdag 7 mei worden de vrijgestelden, de vertegenwoordigers in de Academische Raad, de internationaal verantwoordelijke en de informaticaverantwoordelijke verkozen. Alle andere vacatures worden onder voorbehoud op woensdag 11 mei verkozen. Kandidaten dienen tot ten laatste twee dagen (om 18u) voor de verkiezings- of gespreksdatum van een bepaalde functie, hiervoor een schriftelijke motivatie en een CV in. Adres: 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.
Tel.: 016/22.31.09., krira@krira.student.kuleuven.ac.be

SOCIALE RAAD
(LOKO)

Sociale Raad behandelt de sociale aspecten van het onderwijs, en de universitaire wereld als maatschappelijke geleding. Studentparticipatie is een essentieel onderdeel in de democratisering van het onderwijs. Daarom zoekt Sociale Raad studenten die zich in een open en leuke groep willen engageren en werken aan een democratischer onderwijs en een democratischere maatschappij. Dit kan door je kandidaat te stellen voor één van de onderstaande functies. Verder kent Sociale Raad verscheidene werkgroepen die rond een brede waaier thema's nadenken en acties organiseren. Thema's die aan bod komen zijn oa. milieu, mobiliteit, huisvesting, multiculturaliteit, emancipatie,...

- Aarzel niet om langs te komen als je geïnteresseerd bent in één van deze onderwerpen!
- Voorzitter (verkiezing op Vrijdag 26/03)**
- Vrijgestelden (2) (Vr. 23/04)**
- studentenvertegenwoordigers op,**
- de Raad voor Studentenvoorzieningen (4) (Vr. 26/03),
- de interfacultaire raad vrouw man universiteit (2) (Vr. 26/03),
- de interfacultaire raad voor ontwikkelings samenwerking (2) (Vr. 23/04),
- de Raad van beheer van ALMA (3) (Vr. 23/04),
- de Raad van beheer van ACCO (5) (Vr. 30/04),
- de Raad van Beheer van Velo (2) (Vr. 30/04),
- de Algemene vergadering van Velo (2) (Vr. 30/04),
- de Adviesraad Huisvesting (3) (Vr. 23/04)
- de Nationale Algemene Vergadering van de Vereniging van Vlaamse Studenten (VVS) (2) (Vr. 30/04)
- en
- de Raad van Beheer van cvba Alfaset (1) (Vr. 30/04).
- De kandidaturen voor voorzitter en vrijgestelden dienen vergezeld te zijn van een schriftelijke motivatie en CV. Deze moeten ten laatste om 15u op de dag van de verkiezing binnengebracht worden bij Sociale Raad. 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven. Tel.: 016/22.95.41., sora@sora.student.kuleuven.ac.be

KULTUURRAAD

De kultuurraad d.L.S. (kortweg KURA) is de raad die zich verdiept in de democratisering van de cultuur en dit zowel op de Leuvense student betreft als op een breder niveau. Kura wil cultuur naar de studenten brengen en hen motiveren om er zelf actief mee bezig te zijn (cultuur beleven, cursussen volgen of zelfs kunstprojecten opstarten en mee organiseren.) Kultuurraad werkt voor haar projecten ook vaak samen met de andere culturele instanties in Leuven: 't Stuc, de Cultuurcommissie van de KUL, ... Waar een kunstencentrum een werking heeft die vanuit de kunstenaar vertrekt naar het studentenpubliek toe, wil Kultuurraad vooral het woord geven aan de student om de culturele activiteiten kritisch te bekijken, te evalueren en misschien wijzigingen aan te brengen, te programmeren, organiseren, coördineren of gewoon te participeren. Ze probeert de culturele kringwerkingen te stimuleren en af en toe samen te brengen in interfacultaire projecten. Hiervoor worden alle cultuurverantwoordelijken van de kringen samengeroepen maar kura staat evengoed open voor de andere studenten. Om dit alles te kunnen realiseren is kultuurraad dan ook op zoek naar studenten die wel eens te maken willen hebben met cultuur, op welke manier dan ook. Of je nu veel van kunst en cultuur afweet of helemaal niets en het wil leren, enthousiast bent of net vele vraagtekens hebt bij het huidige cultuurbeleid, iedereen is welkom!

- Voor de volgende 'functies' worden nog studenten gezocht :
- 1 **Voorzit(s)ter** kultuurraad
- 3 studenten voor de **Raad van Bestuur van het Stuc**
- 1 **studentenvertegenwoordiger Raad van Bestuur Klapstuk**
- 1 **studentenvertegenwoordiger voor de Cultuurcommissie**
- 1 **CCTV-medewerker**
- 1 **vertegenwoordiger Stadsvergadering**
- Coördinatoren voor Ithaka (beeldende kunstproject)
- Medewerkers voor Ithaka
- Coördinator interfacultair Theaterfestival

- Coördinatoren voor het KuraTheaterfestival
- Medewerkers voor het theaterfestival
- Coördinator voor een nieuw kunstproject
- Medewerkers voor het opstarten van nieuwe cultuurprojecten
- Coördinator Kura-Cultuurcommissie(KUL)-werkgroep
- Medewerkers voor de werkgroep kura-cultuurcommissie
- Medewerkers Uur Cultuur-werkgroep
- Medewerkers voor de werkgroep muziek
- Medewerkers cultuur 2000

Denktankers (dit zijn de studenten die een kritische positie innemen tegenover het (universitaire, stedelijk, nationale) cultuurbeleid en zowel binnen de eigen organisatie als naar buiten toe deze houding vertalen in het onderzoeken van de maatschappelijk-culturele actualiteit/activiteit, organiseren van debatten en het innemen en naar buiten brengen van standpunten. Kortom, diegenen die willen nadenken en praten over het cultuurbeleid en over cultuur tot court.)
E. Van Evenstraat 2d, 3000 Leuven, tel.: 016/23.67.73, Kura@stuc.kuleuven.ac.be

Je kent zeker de 24-Urenloop en de Studentenmarathon. Je hebt al gehoord van het IFB (Interfacultaire bekercompetitie) en het LISST (Leuvense Internationale Studenten Sport Tornooi). Maar je wist niet wie dat allemaal organiseert?

Bij Sportraad zetten alle Leuvense kringen de schouders onder deze grote sportmanifestaties. Maar ook jij kan altijd meehelpen om Leuven aan het sporten te zetten! Als vertegenwoordiger van je faculteitskring, of gewoon omdat je er zin in hebt. De Sportraadploeg is één groep waarbinnen je je direct thuis zal voelen. Wij vergaderen op maandagavond (20u) in de Spuyse, op het Universitair Sportcentrum. Altijd welkom! Ook bij Sportraad zijn er een aantal functies die nog moeten ingevuld worden: enige ervaring met Sportraad is natuurlijk altijd een troef, maar vooral je tomeloos enthousiasme geeft de doorslag.

Sportraad zoekt:

- 1 **voorzitter**
- 1 **ondervoorzitter**
- 2 **vrijgestelden** (halftijds betaalde krachten)
- Coördinatoren **Sportthappendag**
- Coördinatoren **24-Urenloop**
- Coördinatoren **I.F.B. (Interfacultaire bekercompetities)**
- Coördinatoren **L.I.S.S.T.**
- Coördinatoren andere activiteiten
- Medewerkers voor al deze klassiekers

Informatie en kandidaturen (met C.V. voor de vacatures van vrijgestelden) bij Sportraad Studenten K.U. Leuven v.z.w., Tervuursevest 101, 3001 Heverlee tel. 016/32.91.33, sportraad@flok.kuleuven.ac.be

Aan de KULeuven studeren zo'n 2800 buitenlandse studenten uit meer dan 100 verschillende landen. Portulaca doet haar best om deze studenten te vertegenwoordigen, te informeren en te integreren met jullie, de Belgische studenten. Daarvoor hebben we ook jullie hulp nodig. Wij zoeken voor volgend jaar vooral een nieuwe vice-voorzitter (de voorzitter is een buitenlands student). Maar daarnaast ook nog: een kringen coördinator, een coördinator voor de internationale programma's, een cultuur coördinator, een sport coördinator, een coördinator voor de associaties, een Vademecum coördinator en talloze andere vrijwilligers om alle toekomstplannen werkelijkheid te maken. Vergeet ons niet! Vesaliusstraat 34, 3000 Leuven, tel.: 016/32 33 95, portulaca@portul.student.kuleuven.ac.be

Veto werft schrijvers, dtp'ers, cartoonisten en fotografen. Veto is niet alleen de spreekbuis van de verschillende raden van Loko, maar poogt evenzeer op zoek te gaan naar wat leeft bij de studenten. Wie zijn ze, wat doen ze? Schrijvers kunnen elke vrijdag om vier uur langskomen op de open redactievergadering in 's Meiersstraat 5. Vooral student-schrijvers uit een wetenschappelijke richting heeft Veto tektort. Het spreekt voor zich dat een blaadje volschrijven niet genoeg is. Er moeten oogverblindende foto's instaan. Spitsvondige cartoonisten genereren lachstippen en de dtp'ers zijn de wikkids die alles op computer zetten. Ergens daarbuiten lopen ze: de studenten die ervoor kunnen zorgen dat de homepage van Veto weer tot de coolste sites van het Net gaat behoren. Of misschien wil je liever de esthetische grenzen van de lay-out in Veto verleggen en je verdiepen in desktop publishing. In beginsel hoof je QuarkXpress, dat is het programma waar Veto mee werkt, niet op voorhand te kennen. Wie zich daarvoor wil engageren, krijgt de nodige opleiding op Veto. 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven, tel.: 016/22.44.38., Veto@veto.student.kuleuven.ac.be

Wil je meer weten over deze verenigingen die tesamen de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie vormen? Je kan altijd de nodige informatie krijgen bij je eigen kring, of op het sekretariaat van de vereniging in kwestie.

“Veel politici overschatten zichzelf”

a de proloog van vorige week, start de reeks rond proffen in de politiek nu echt met een eerste prof die zelf opkomt bij de verkiezingen.

Professor Danny Pieters doceert onder andere Sociale Zekerheidsrecht, maar ambiëert hiernaast ook een zetje in de Senaat na de volgende verkiezingen. Zijn naam zal op 13 juni te vinden zijn op de alliantielijst VU-ID21. Hoe komt zo een prof op het idee om in de politiek te gaan? Heeft hij het nog niet druk genoeg misschien?

Danny Pieters: «Ik heb besloten in de politiek te gaan omdat ik vond dat ik dat niet meer niet kon doen. Je zag dat een aantal kernactiviteiten door de regering niet behoorlijk uitgevoerd werden. Omdat ik als professor Vergelijkend Sociale Zekerheidsrecht veel met buitenlanders in contact kom, kreeg ik de gelegenheid om verschillende situaties te vergelijken. Eigenlijk ben ik nog maar een jaar in de politiek bezig, en dan vooral omdat ik vind dat ik mijn verantwoordelijkheid moet opnemen. Dat kan via mijn werk, maar ook op politiek nivo. En dat laatste doe ik zeker niet uit ambitie, maar wel omdat ik vind dat ik zo een nuttige bijdrage kan leveren.»

Veto: *Is de drukke kiescampagne praktisch nog te combineren met uw werk aan de universiteit?*

Pieters: «Je ziet dat we hier met verschillende projecten bezig zijn, onder meer met het inrichten van een nieuwe master. Maar ik vind dat je dat moet kunnen combineren, ja, en dat gaat dan vooral ten koste van je vrije tijd. Binnen vijftien dagen zijn het ongeveer verkiezingen, en voor daarna is het dekretaal vastgelegd dat verschillende mandaten niet gekumuleerd kunnen worden. Halftijds terugtreden is in dat geval wel een minimum.»

Veto: *En etisch?*

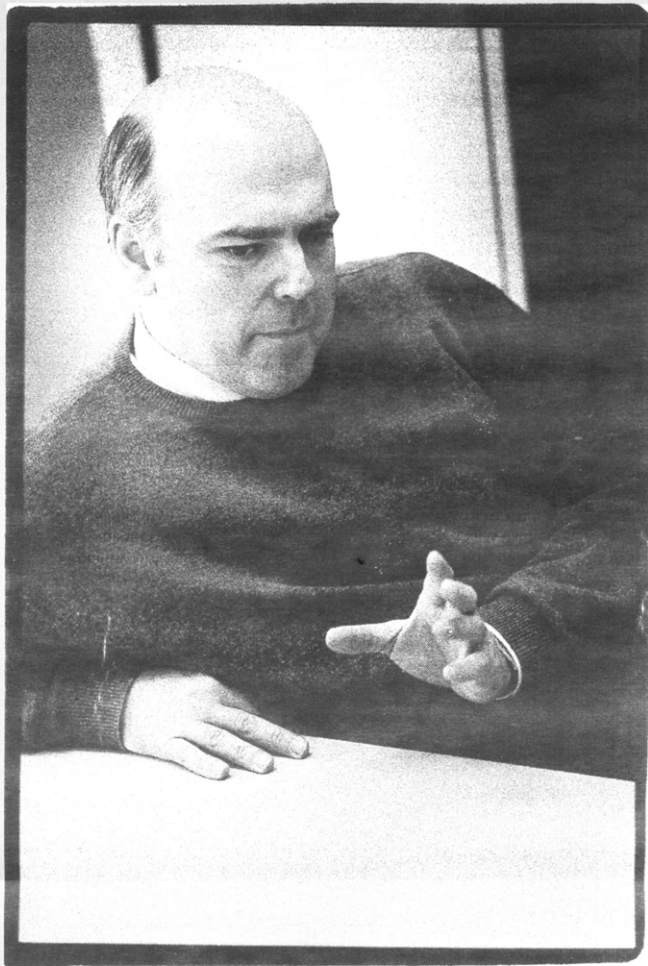
Pieters: «De beginselverklaring van de universiteit is een tekst waarin ik me volledig kan inschrijven, daarvoor moet je niet bij de CVP zijn. Het is trouwens nog maar de vraag of sommigen die zich kristendemokraten noemen de twee componenten van hun naam wel degelijk waard zijn. Daarnaast probeer ik er als prof natuurlijk ook op toe te zien dat ik op geen enkele manier druk uitoefen op de studenten. Je moet er in dat geval steeds de nadruk op leggen dat er ook andere visies mogelijk zijn, want raakvlakken met de politiek zijn er inderdaad heel veel.»

Verkracht

Veto: *Gaat u de Nieuwe Politieke Cultuur verspreiden als u verkozen wordt?*

Pieters: «Ik geloof wel dat het anders moet, maar die term Nieuwe Politieke Cultuur is ondertussen al zo zwaar verkracht dat hij zijn geloofwaardigheid een beetje verloren heeft. Toch zijn inderdaad een aantal technische ingrepen nodig om een mentaliteitswijziging te veroorzaken wat betreft politiek. De vraag blijft of die Nieuwe Politieke Cultuur door de oude politici gevoerd moet worden natuurlijk. Wat ik bijvoorbeeld geen goede zaak vind op dit moment is de overdreven professionalisering van het politieke mandaat. Veel politici studeren af en komen dan terecht op de studiedienst van hun partij, waarna ze op het politieke toneel verschijnen. Ze zijn dan totaal afhankelijk van hun partij en diens studiedienst, waardoor ze niet de noodzakelijke vrijheid hebben ten opzichte van die partij. Dat klopt ergens niet, vind ik.»

Een goede illustratie van die overdreven professionalisering is het feit dat politici zich gaan inlaten met het beheer van interkommunales, vaak voor eigen profijt. Is dat dan zo opportuun? Wat je vaststelt, is dat op die manier de angst tot vernieuwing in het systeem ingebakken zit:

(foto David Maesen)

iemand die totaal van zijn partij afhangt kan niet zomaar initiatief nemen om te gaan vernieuwen. Er moet dan ook een duidelijke scheiding komen tussen de regeringsverantwoordelijkheid — die vanzelfsprekend een full-time job en zelfs meer beslaat — en de volksvertegenwoordiging, die de grote lijnen hoort uit te zetten.

Die lijnen kunnen dan ingevuld worden in plaats van voorgedrukt te zijn door de beleidsverantwoordelijken of de kabinetten, of de organisaties achter die kabinetten. En veel politici overschatten zichzelf daarin. Als je ergens niks van weet, doe dan ook niet of je van alles alles weet, zo iets.

Veto: *Aan de andere kant hebben burgers toch ook recht op de juiste informatie, en horen politici precies te weten waar ze mee bezig zijn.*

Pieters: «Natuurlijk, maar soms verliest men zich daarbij in de details. En dat leidt tot het kenmerk bij uitstek van de laatste regering: immobilisme. Je mag uiteraard de controlefunctie niet uit het oog verliezen, maar daarvoor moet je veranderen. Zo hebben we in België geen behoorlijke studiedienst van het Parlement zelf. In alle ons omringende landen is dat wel zo, daar draaien die dingen, en hier hebben alleen de partijen zoiets. Die diensten zijn dus niet onafhankelijk. Er moet geld vrijgemaakt worden voor zo'n studiedienst.»

Op deze manier dienen onze overheidsdiensten niet zoals het hoort. En dat is niet omdat men daar lui is, maar wel omdat de structuren ervoor zorgen dat het slecht functioneren niet teruggedreven wordt. Een rechter heeft in België bijvoorbeeld nog altijd geen buro! Ook de politie moet vaak in slechte omstandigheden haar werk doen, en kijkt eens naar de post hier in Leuven: dat is een sovjetgebouw. Er is veel geld nodig om dat allemaal recht te trekken en dat doet onze beheersregering niet. Zij komt

alleen in actie als er een Dutroux komt, en die moet dan eerst nog ontsnappen om echt iets te doen bewegen.»

Veto: *Is het referendum een goede aanzet tot NPC?*

Pieters: «Het referendum is een complexe zaak. Het is een instrument om de democratie te helpen, maar het is zeker niet het beste. Persoonlijk ben ik nogal te vinden voor het Italiaanse systeem, waarbij het gebruikt wordt om wetten terug te fluiten. Het voordeel daarbij is dat het nooit om te vage ideeën gaat, maar dat het wel corrigerend kan werken.»

Bij een positief referendum is er een spanning: de bevolking beslist iets en de wetgever moet dat dan verder uitwerken. Een negatief referendum werkt daarentegen meer als een beroepsinstantie voor de bevolking. Als ze niet tevreden is, kan ze haar overheid er op die manier op wijzen. Een referendum is echter slechts mogelijk als er één gemeenschappelijke publieke opinie is. In België zijn er twee: een Vlaamse en een Waalse.

Nem nu de onbemande camera's. Dat heeft rechtstreeks niet met taal of kommunautaire problemen te maken, maar de besluitvorming daardoor heeft zeer lang geduurd. Dat kwam omdat Vlaanderen voor was, maar Wallonië tegen. Zoiets is niet goed voor de democratie en ondermijnt het Belgische bestel. Er is nu eenmaal een verschil in publieke opinie boven en onder de taalgrens. Er bestaat geen publieke opinie op Belgisch nivo. Dit komt deels omdat de Walen zo goed als geen kennis van het Nederlands hebben en ook in Vlaanderen de kennis van het Frans achteruit gaat.

Voor een stuk is dat het gevolg van de politiek. Naarmate Vlaanderen verzelfstandigt, wordt de kennis van het Frans minder. Vroeger moest een Vlaming ook

Franstalig zijn, want anders vonden ze geen werk. Dat is zeker geen positieve evolutie, maar het is nu eenmaal zo. Hierdoor lezen weerskanten elkaars kranten niet en kijken ze niet naar elkaars TV. Zo worden dat twee verschillende landen. Het zou misschien beter zijn om de andere kant te beschouwen als hij dichtstbij gelegen buurland. Ook omdat wij op heel wat vlakken nu eenmaal zéér dicht bij elkaar staan.»

Baronnieën

Veto: *Een zeer nijpend probleem is Brussel. Hoe staat u daar tegenover?*

Pieters: «Brussel heeft nu eenmaal een zelfvernietigende structuur. Acht tot tien procent van de Brusselse bevolking kan in theorie de beslissingen blokkeren, omdat er nu eenmaal met taalgroepmeerderheden moet gestemd worden. Dit wordt zeker een probleem als een deel van de Franstalige kiezers zou 'overlopen' naar het Vlaams Blok. We kunnen dus eigenlijk best teruggaan naar een tweeledige structuur van gemeenschappen, zoals ook in de recent goedgekeurde resolutie van het Vlaams Parlement staat. Het waren trouwens de Walen die een driedelige staatsstructuur wilden.»

Om het probleem van de dubbele nationaliteit op te lossen, zou men de mensen kunnen laten kiezen tot welke taalgroep ze behoren, desnoeds met een mogelijkheid tot verandering om de vier à vijf jaar. Men zit in Brussel echter met een aantal Vlaamse baronnieën. De Vlamingen vormen een soort dorp in Brussel, waarbij ze een aantal eigen postjes bemannen. Die posten zullen ze niet zo gauw uit handen geven.»

Veto: *De VU trekt naar de verkiezingen in alliantie met ID21. Ziet u daar heil in?*

Pieters: «De alliantie was een eerlijke poging om over de structuren heen een volksbeweging te doen ontstaan. Daarvoor heeft Bert Anciaux mensen aangesproken buiten de partijen, ook omdat men binnen andere partijen afhaakte op zijn voorstel. Toch heeft hij dat appél willen doorzetten. De VU heeft daarom haar voorzitter uitgeleend aan een andere beweging, en zorgde dus voor een dak boven het hoofd van ID21, dat een totaal verschillende structuur heeft.»

ID21 hanteert een netwerkstructuur, die volgens mij in de praktijk moeilijk werkbaar is, daarom vind ik ook dat de traditionele partijstructuur geschikter is. Nu gaat die samenwerking op de werkvloer wel degelijk vlot, en benadrukt ID21 veel aspecten die nu meer naar omhoogkomen, maar waar de VU al veel langer mee bezig was. En inderdaad, voor de kiezer kan de alliantie een beetje verwarrend overkomen, dat is iets waar we zeker op zullen moeten letten.»

**Jeroen Lissens
Maarten van Meer**

Proffen & politiek

Doorgaans geven professoren commentaar vanop de zijlijn. Geven ze analyses, of ondersteunen hun onderzoeken het beleid. Vorige week startte Veto de reeks 'Proffen en politiek', waarin wekelijks een professor wordt geïnterviewd die deelneemt aan de verkiezingen. Elke week zal een andere partij aan bod komen en de reeks zal eindigen met een debat tussen de jongerenvertegenwoordigers. Deze week is het de beurt aan professor Danny Pieters, die opkomt voor VU-ID21. Hij werkt als jurist op het Instituut voor Sociale Zekerheidsrecht van de KU Leuven.